

SAMEN
EEN STERK
DUO

MOOI TRIO
AAN DE
DOLLARD

KERKEN:
OASES VAN
RUST

EEMSDDELTA

GRATIS

EEMSDDELTA. WIND. ALTIJD.

Duik in de geschiedenis van historisch Appingedam met haar beroemde hangende keukens. Voel de bruisende energie van havenstad Delfzijl en ontdek de allermooiste dorpen, als onontdekte parels. De middeleeuwse kerken op de eeuwenoude wierden steken trots boven het weidse landschap uit. Met de Dollard dat deel uitmaakt van UNESCO Werelderfgoed Waddenzee aan haar zij en het land als stevige basis, vormt Eemsdelta een verrassende gastvrije regio.

Eemsdelta is meer dan alleen landschap en geschiedenis. Het is een inspiratiebron voor kunstenaars, waaronder de wereldberoemde Henk Helmantel. Van klassieke tot moderne kunst, van knusse galeries tot musea met grote exposities.

Midden in de Dollard vind je de Punt van Reide. Een schiereiland vol kwelders, waar de natuur vrij spel heeft. In deze oase van rust leven vogels en zeehonden zij aan zij. Terwijl je tot rust komt in dit vreedzame gebied, zou je bijna vergeten dat hier tijdens de Tweede Wereldoorlog een belangrijk verdedigingswerk was van de Duitsers. Een natuurgebied met sporen van een indrukwekkende geschiedenis.

Ruimte en dynamiek komen hier samen. Zo ver het oog reikt. Dát is Eemsdelta. Ervaar het zelf en laat je verrassen.

INHOUD

4 Regiokaart

7 Samen een sterk duo

Een ruwe zeebonk naast een stadse juffer

14 Van eigen bodem

Van Grunneger laand

16 Kerken: oases van rust

Verheven boven het omringende land

24 Mooi trio aan de Dollard

Meer dan alleen een visje eten

30 Vers in Eemsdelta

Ga fietsen en proef 't zelf

34 Verborgene verhalen

Samen vormen ze het verhaal van Eemsdelta.

Tips & routes

- > **Route** religieus erfgoed **p.16**
- > **6x** onvergetelijke uitjes **p.22**
- > **9x** op pad met de kids **p.28**
- > De leukste events **p.32**

EEMSDDELTA

Met deze kaart kan jouw ontdekkingsstocht door Eemsdelta beginnen. Een groot aantal punten komt uitgebreid aan bod in dit magazine, maar ter inspiratie hebben we ook nog een aantal (onontdekte) parels toegevoegd. Combineer ze in een dagtrip en laat je verrassen door de veelzijdigheid van Eemsdelta.

LEGENDA

- Molen
- Erfgoed
- Kerk
- Galerie
- Museum
- Tuinen
- Zwemmen
- Kanoverhuur / Suppen
- Vermaak
- Natuur

Borkumlijn

Eemshaven

WADDELAND

Uithuizermeeden

Zijldijk

Spijk

Bierum

Garsthuizen

't Zandt

Losdorp

Godlinze

N33

Holwierde

Krewerd

Westeremden

Zeerijp

Leermens

Middelstum

Huizinge

Eenum

Oosterwijtwerd

Marsum

Delfzijl

Eems

DUITSLAND

Emden

Westerwijtwerd

N46

Stedum

Loppersum

Wirdum

N360

Appingedam

Farmsum

Fiets/voet veer
Emden/Ditzum (DE)

Bedum

Ten Boer

Garrelsweer

Eemskanaal

Schildmeer

Steendam

Meedhuizen

Termunterzijl

Termunten

Dollard

Woldendorp

STAD

MIDDEN-GRONINGEN

Wagenborgen

OLDAMBT

Stad Groningen

N

W

O

Z

Kerken

Kerk Opwierde | Appingedam
 Kerkje Nicolaas | Appingedam
 Molukse Kerk | Appingedam
 Nicolaïkerk | Appingedam
 Kerk Solwerd | Appingedam
 Sebastiaankerk | Bierum
 Centrum Kerk | Delfzijl
 Kerk Eenum | Eenum
 Kerk Heveskes | Farmsum
 Hervormde kerk | Farmsum
 Sint-Pancratiuskerk | Godlinze
 Hervormde Kerk | Holwierde
 Johannes de Doperkerk | Huizinge
 Mariakerk | Krewerd
 Donatuskerk | Leermens
 Petrus en Pauluskerk | Loppersum
 Johanneskerk | Losdorp
 Kerk | Marsum
 Kerk | Meedhuizen
 Hippolytuskerk Middelstum | Middelstum
 Mariakerk | Oosterwijtwerd
 Hervormde Kerk | Spijk
 Bartholomeuskerk | Stedum
 Mariakerk | 't Zandt
 Ursuskerk | Termunten
 Hervormde kerk en toren | Uitwierde
 Petruskerk | Wagenborgen
 Andreaskerk | Westeremden
 Mariakerk | Westervijtwerd
 Hervormde Kerk | Wirdum
 Petruskerk | Woldendorp
 Jacobuskerk | Zeerijp

Musea

Museum de Groninger Zilverkamer | Appingedam
 Museum Møhlmann | Appingedam
 Museum Stad Appingedam | Appingedam
 MuzeeAquarium | Delfzijl
 't Hoeske van opoe let | Delfzijl
 Bakkerijmuseum en theehuis Mendels | Middelstum
 Oorlogsmuseum Middelstum | Middelstum
 Museumgemaal Cremer | Termunterzijl
 Museum Termunterzijl | Termunterzijl
 Museum Helmantel | Westeremden

Galerieën

Galerie de Gangerie | Appingedam
 Galerie De Noordelijke Kunststof | Appingedam
 Edelsmid Henk Peperkamp | Appingedam
 Artchoices Kunstuitleen Galerie
 & Cadeauwinkel | Appingedam
 Bierumer School | Bierum
 Galerie Ruigewaert | Garrelsweer
 Galerie De Toonkamer | Stedum
 Zilver- en goudsmid Van Hulsen | Zeerijp
 Beeldentuin Eenumermaar | Zeerijp

Veerdiensten Duitsland

Veerdienst Delfzijl - Emden - Ditzum | Delfzijl
 Veerdienst Borkum | Eemshaven

Vermaak

Bowling Passe Partout | Appingedam
 Theater de Molenberg | Delfzijl

Molens

Olinger Koloniemolen | Appingedam
 Molen Adam | Delfzijl
 Molen Aeolus | Farmsum
 Molen Meervogel | Garrelsweer
 Poldermolen Kloostermolen | Garrelsweer
 Koren- en pelmolen Molen De Hoop | Garsthuizen
 Koren- en pelmolen de Stormvogel | Loppersum
 Molen De Hoop | Middelstum
 Molen Ceres | Spijk
 Korenmolen Zeldenrust | Westervijtwerd
 Molen De Palen | Westervijtwerd
 Molen De Leeuw | Zeerijp

Erfgoed & monumenten

Hangende Keukens | Appingedam
 Kalkoven De Fivel | Appingedam
 Landgoed Ekenstein | Appingedam
 Synagoge | Appingedam
 Monument Ede Staal | Delfzijl
 Borg Ewsum | Middelstum
 Poort Borg Asinga | Middelstum
 Batterij Fiemel | Termunten
 Boog van Ziel | Termunterzijl
 Borg Rusthoven | Wirdum

Natuur

Natuurgebied | Hoeksmeer
 Bezoekerscentrum Dollard | Termunten
 Punt van Reide | Termunten
 Biessumer bos | Biessum
 Park Ekenstein | Appingedam

Tuinen

Tuin Tjassensheerd | Garrelsweer
 Borgtuin Ewsum | Middelstum

Zwemmen

Strandje Bierum | Bierum
 Strand Delfzijl | Delfzijl
 Zwembad Dubbelslag | Delfzijl
 Zoutwaterbad K.P. Zijl | Loppersum
 Strand Termunterzijl | Termunterzijl
 Zwemplas & speeleiland De Kleine Polder | Termunterzijl

Kanoverhuur en suppen

Kanoverhuur Paviljoen Overdiep | Appingedam
 Supverhuur - In de 7e Hemel | Appingedam
 Kano en Kajak verhuur Meedhuizen | Meedhuizen
 Sup Club Surfcentrum | Steendam
 Kanoverhuur Termunterzijl | Termunterzijl

SAMEN EEN STERK DUO

Een ruwe zeebonk naast een stadse juffer, zo werden de buurplaatsen Delfzijl en Appingedam eens omschreven. Veel treffender valt het niet te verwoorden. Delfzijl is stoer, zelfs een beetje ruig, zoals een havenstad hoort te zijn. Het kleine, historische Appingedam heeft stadse allures, op een verfijnde manier. Hoe verschillend ook, samen vormen ze een sterk duo.

EENRUWE ZEEBONK

Een brede autoweg leidt naar het centrum van Delfzijl, moderne, golvende hoogbouw kijkt uit over de Eems. Een echte eyecatcher is de strakke houten fiets- en voetgangersbrug, de Diekloper. Deze verbindt het centrum met het aangelegde stadsstrand en boulevard. Al gauw doemen in de haven ook havenkranen, pontons, hijskranen, scheepsdokken en hefbruggen op. Een gigantisch schip van Wagenborg ligt in de haven, plezierjachten meren af, scheepslui met zware tassen over de schouder schepen in. De zee bracht de stad welvaart en avontuur. Delfzijl leeft met de zee.

De gevel van het hoofdkantoor van Wagenborg (wereldwijde maritieme transporten en logistiek) aan de Marktstraat is versierd met de tekens van de dierenriem: vroegere zeelui bepaalden hun positie aan de hand van de sterren. Om de hoek, aan de Landstraat, staat de voormalige Zeevaartschool Abel Tasman, waar al sinds 1856 zeebonken worden opgeleid. Tegenwoordig doen ze dit echter in een nieuw jasje en onder een andere naam. Noorderpoort, gevestigd in een modern gebouw uitkijkend over de haven, biedt diverse maritieme opleidingen aan.

COMMISSARIS MAIGRET

Het station heeft heel wat zee- en handelslieden en maritieme studenten zien komen en gaan. Het gebouw ziet er nog vrijwel net zo uit als toen het in 1884 werd opgeleverd: een robuust pand in rode en gele stenen en een perronluifel met gietijzeren zuilen.

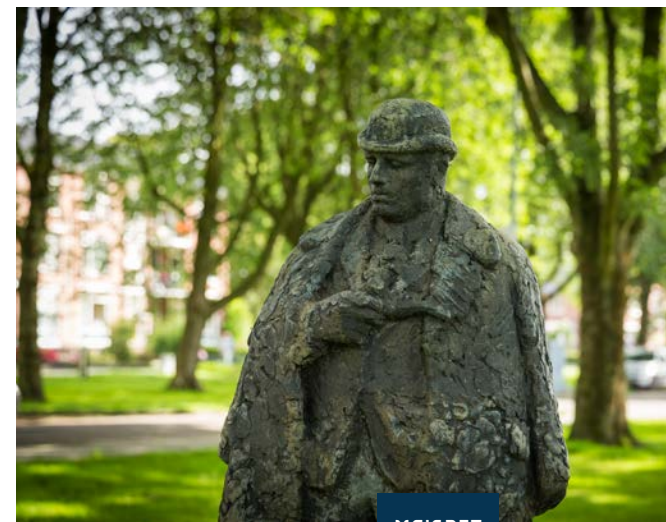
De beroemde schrijver Georges Simenon kwam in 1929 niet per spoor naar Delfzijl, maar aan boord van zijn eigen kotter. Averij op zee dwong hem naar de dichtstbijzijnde haven: Delfzijl. Terwijl zijn schip gerepareerd

werd had Simenon uitgebreid de tijd om de stad te verkennen en als setting te gebruiken voor zijn eerste roman in de Maigret-serie: Maigret in Holland. Simenon wordt in Delfzijl nog altijd met twee standbeelden geëerd: bij het Jaagpad staat Jules Maigret met zijn onafscheidelijke pijp en bolhoed. Tegenover het station een opengeslagen boek met een fragment uit Maigret in Holland en een plattegrond van Delfzijl.

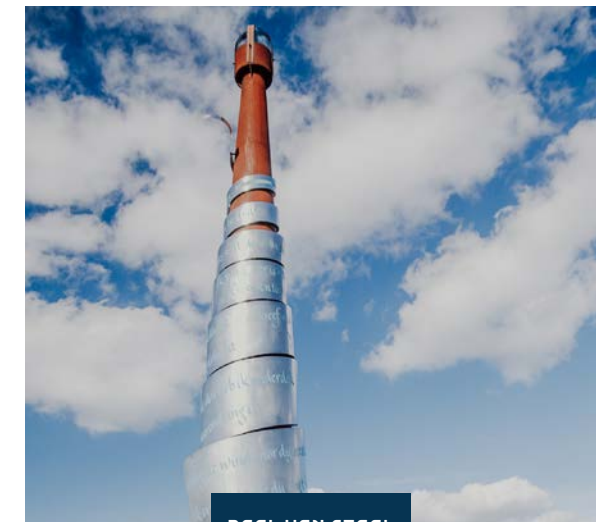
DELFIJL LEEFT

Ook het bezoek van Michiel de Ruyter in 1665 wordt niet vergeten. Hij lag twee weken met zijn vloot op de rede van Delfzijl om aan de Engelsen te ontkomen. De plaatselijke kunstschildervereniging De Stalmeesters maakte er een mooie schildering van op de keermuur naast de Kleine Waterpoort. Aan de Nieuweweg zijn meer muurschilderingen van deze virtuozen met kwast en penseel.

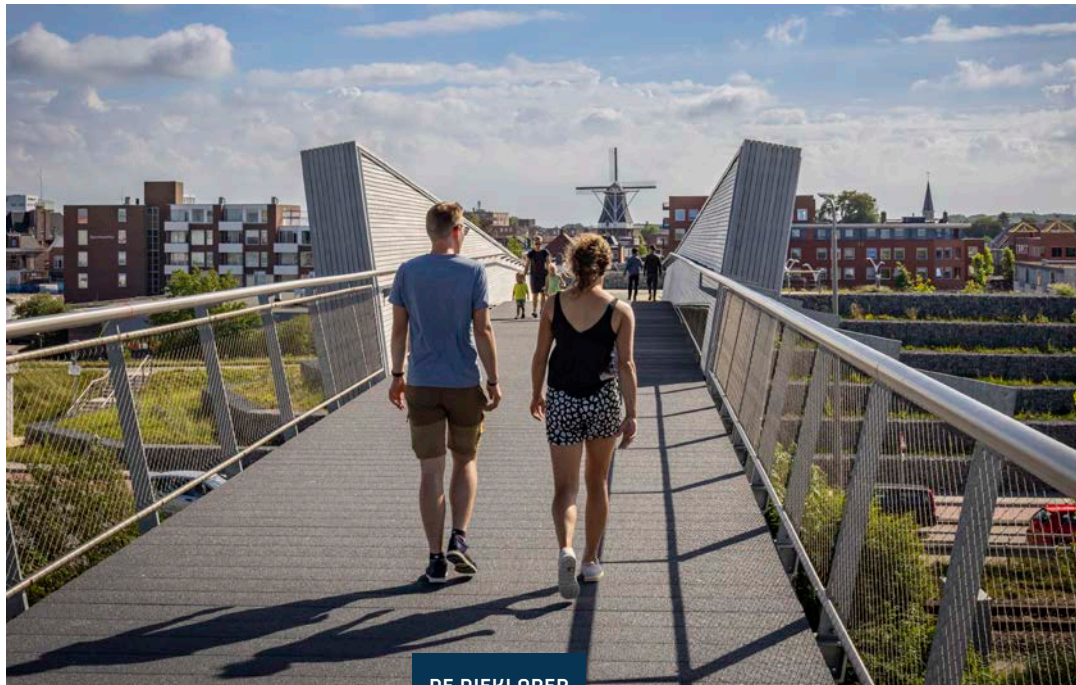
In het centrum van Delfzijl wordt driftig gezaagd en getimmerd. Veel huizen hebben te lijden gehad onder de aardbevingen. In de opgeknapte panden zijn leuke nieuwe winkeltjes gekomen. Delfzijl leeft!

MAIGRET

PAAL VAN STAAL

DE DIEKLOPER

ZIEN, DOEN EN BELEVEN IN DELFZIJL

— Elke woensdag is er **markt** in het centrum.

— Lekker hapje eten kan op het terras bij **De Boegschroef** aan de haven en bij **'t Lokaal**. Ook leuk & lekker: **Brasserie 1884** in het station, **Brasserie Ziel** en het **Eemshotel**.
- lokaaldelfzijl.com
- deboegschroef.nl
- brasserieziel.nl
- brasserie1884.nl
- eemshotel.nl

— Als je toch op de dijk bent, wandel lekker een stukje door met UNESCO Werelderfgoed Waddenzee aan je zijde. Ten noorden van de camperplaats staat op de dijk de 'Paal van Staal'. Een monument ter ere van zanger en componist Ede Staal.

— Bezoek Duitsland: Steek met het fiets-voetveer over naar het Duitse Ditzum (via Emden). Voor afvaarten kijk op: - dollard-route.de/nl/veerboot-dollard

— In het **MuzeeAquarium** ontdek je het onderwaterleven van de Wadden- en Noordzee, de geschiedenis van Delfzijl en de scheepvaart.
- muzeeaquarium.nl

— **'t Hoeske van opoe let.** Het huiskamer museum met zeven sfeervol ingerichte themakamers toont een grote collectie alledaagsheid van lang geleden.

— **Delfsail** Met al haar exotische schepen, is Delfsail het op één na grootste Sailevenement in Nederland sinds 1986. Het biedt een uniek en gratis toegankelijk programma voor alle leeftijden.
13 t/m 16 juni
- delfsail.nl

Check altijd eerst de openingstijden op de betreffende website.

EENSTADSE JUFFER

Appingedam, een verborgen parel in het Groningse landschap, verwelkomt bezoekers met een entree die charme en historie uitstraalt. De route langs het kronkelende Damsterdiep, met aan de ene kant water en aan de andere kant weelderig groen, zet de toon voor wat een betoverend bezoek belooft te worden.

Landgoed Ekenstein, genesteld tussen het groen, is een opmerkelijke blikvanger. Dit 17e-eeuwse landhuis, nu een hotel-restaurant, is omringd door een idyllisch park met vijvers en slingerende paden. Het vormt een schilderachtige opmaat naar de stad Appingedam, een plaats die zowel rijk is aan geschiedenis als aan natuurlijke schoonheid.

Bij aankomst in Appingedam, een stadje dat al in 1327 stadsrechten kreeg, word je onmiddellijk naar het oude centrum getrokken. Dit deel van de stad ademt geschiedenis; de echo's van handelaren en ambachtslieden klinken nog steeds tussen de historische gevels. Appingedam was ooit een bruisende havenstad, met steenbakkerijen, kalkovens, scheepswerven, en een scala aan lokale bedrijven zoals brouwerijen, jeneverstokerijen en leerlooierijen. De bedrijvigheid langs het water, waar zeeschepen hun vracht losten en laadden, was het kloppende hart van de stad.

Een uniek kenmerk van Appingedam zijn de hangende keukens. Deze houten uitbouwen zijn een creatieve oplossing voor het ruimtegebrek in de tot woonhuizen omgebouwde pakhuizen. Ze zijn niet alleen functioneel, maar vormen ook een pittoresk element in het stadsbeeld.

De Wierde/het Monnikenpad is een oase van rust onder de hoge, rustende bomen. Vlakbij is de voormalige synagoge met een Joods herdenkingsmonument. Tezamen geven ze een vredige en haast mystieke sfeer. De levendigheid is vooral in de winkelstraten, bij de Nicolaïkerk en langs de diepen, waar het zowel in de zomer als in andere seizoenen aangenaam toeven is. De jachthaven van Appingedam is een populaire bestemming voor watersportliefhebbers, die vanaf hier gemakkelijk naar de Eems, Dollard of Waddenzee kunnen varen.

De inwoners van Appingedam, die hun stad liefkozend 'Dam' noemen (wordt uitgesproken als 'Daam'), tonen een speelse rivaliteit met het naburige Delfzijl. Deze lokale humor draagt bij aan de charme van Appingedam, een stad die zowel historisch rijk als levendig is. Een bezoek aan Appingedam is een duik in een verhaal dat zowel door de tijd, als door de wateren van het Damsterdiep wordt verteld.

HANGENDE KEUKENS

ZIEN, DOEN EN BELEVEN IN APPINGEDAM

- Elke zaterdag is er **markt** op het kerkplein in het centrum.
- **De Nicolaïkerk**, de grootste kerk in de Groninger Ommelanden.
- nicolaikerk-appingedam.nl
- **Museum Stad Appingedam** verhaalt over de geschiedenis en ontwikkeling van de stad en het achterland Fivelingo.
- museumstadappingedam.nl
- **De Groninger Zilverkamer** herbergt een bijzondere collectie, uitsluitend Gronings zilver.
- degroningertzilverkamer.nl

- Breng een bezoek aan **de oudste synagoge** van de provincie Groningen.
- synagogeappingedam.nl
- Artchoices, Kunstuitleen **Galerie & Cadeauwinkel**.
art-choices.nl
- **Galerie de Noordelijke Kunststof** - wisselexposities
denoordelijkekunststof.nl/
- Je lekker laten varen? Stap dan aan boord van rondvaartboot **Het Damsterveer**.
- uitjesineemdelta.nl
- Of sup door de diepen van Appingedam. Sups zijn te huur bij **In de Zevende Hemel**.
- indezevendehemel.net

- In en rond het centrum van Appingedam zijn **diverse eetgelegenheden** voor een lekker hapje eten of meer.
- Op enkele plaatsen is er een terras aan het water.
- tgoudenappeltje.nl
- vegankeuken.com
- indezevendehemel.net
- paviljoenoverdiep.nl
- restaurantdebasiliek.nl
- aantafel.eu
- grandcafederechtbank.nl
- Een kano huren om de stad vanaf het water te bekijken kan bij **Paviljoen Overdiep**.
- paviljoenoverdiep.nl
- *Check altijd eerst de openingstijden op de betreffende website.*

DEU

WIE UNTERSCHIEDLICH NACHBARN DOCH SEIN KÖNNEN

Ein rauer Seebär und das städtische Fräulein: das sind Delfzijl und Appingedam. Delfzijl ist rau, sogar ein wenig schroff, ganz wie es sich für eine Hafenstadt gezieht. Delfzijl lebt mit dem Meer. Die See brachte der Stadt Wohlstand und Abenteuer. Möwen fliegen durch die Straßen, die Wasserseite der Stadt wird durch Kräne und Schiffsdocks dominiert. Der neue Stadtstrand mit Boulevard und der modernen Fußgänger- und Fahrradbrücke „Diekloper“ sind ein Hingucker erster Klasse. Das historische Appingedam hat das Ambiente einer Kleinstadt. Dieses „städtische Fräulein“ ist bekannt für ihre Silberschmiede und hübschen Fassaden und für ihre Brücken über das Damsterdiep mit den zierlichen gusseisernen Brückengeländern. Ebenso wie in Delfzijl finden auch in Appingedam jede Menge Umbauarbeiten statt, um die Erdbebenschäden zu reparieren. Beide Orte werden also immer noch schöner. Und so unterschiedlich sie auch sind, gemeinsam bilden sie doch ein starkes Duo.

ENG

HOW DIFFERENT NEIGHBOURS CAN BE

A rough seaman and an urban lady: that's what Delfzijl and Appingedam are. Delfzijl is tough, even a bit rough, as a port city should be. Delfzijl lives with the sea. The water has brought the city prosperity and adventure. Seagulls fly through the streets, cranes and ship docks dominate the skyline by the waterfront. The new city beach with a boulevard and the modern 'Diekloper' bicycle and pedestrian bridge are first-class eye-catchers. Historical Appingedam has urban appeal. This lady is known for her silversmithing, beautiful façades and the graceful cast-iron railings that adorn the bridges over the Damsterdiep. Just as in Delfzijl a great deal of construction is going on in Appingedam in order to repair the damage caused by earthquakes. Both will become even more beautiful in the future. And as different as they might be, together they form a strong duo.

VANEIGEN BODEM

VAN ZWOL AARDAPPEL

Eet je aardappels van Van Zwol, dan ben je verzekerd van een 100% Gronings product op je bord. De aardappels worden verbouwd in het noordelijkste puntje van Groningen.

Lage Trijnweg 13, Spijk
- delekkersteaardappel.nl

DAMSTER SPIRITS

Ontdek de authentieke smaak van Damster Spirits, waar traditionele recepten en liefde voor het ambacht samenkomen. Geniet van handgemaakte likeuren zoals Limoncello en Arancello, gemaakt met biologische ingrediënten en een unieke twist. Elke slok weerspiegelt de passie voor kwaliteit en de kunst van het likeur maken. Laat je verrassen door de rijke smaken en beleef een stukje ambachtelijke perfectie uit Appingedam.

- damsterspirits.nl

FLOEM BIER

Deze kleine brouwerij b(r)ouwt voort op een eeuwenoude traditie in Appingedam. Door het water de Floem hadden de Damsters in de late middeleeuwen hun eigen drinkwater, dit water was zeer geschikt voor het brouwen van bier. Het hoppige bier is rijk van smaak.
- floembier.nl

HET WONDER VAN SCHEEMDA

Dit is een doperwtje dat in de jaren '20 en '30 op de markt kwam als stamdoperwt (zaadbedrijf Zwaan en De Wiljes in het Groningse Scheemda). Later is het verdwenen. De Eikemaheert bij Loppersum kreeg de zaden in handen en heeft het verloren erwtje geadopteerd en teruggekweekt.
Stedumerweg 28, Loppersum
- eikemaheert.nl

FRUIT VAN DE LUINGAHOF

In de voormalige Fivelboezem werd rond 1900 flink fruit geteeld. Die vruchtbare zeelei bood een perfecte bodem voor allerlei soorten fruit. Op het voormalig borgterrein van de borg Luinga worden sinds 1982 oude en nieuwe rassen appel, peren en pruimen geteeld. Nienke Wolters verzorgt samen met haar man de boomgaard en runt de theeschenkerij en boerderijwinkel met een ruim assortiment aan producten. Voor zover mogelijk uit eigen tuin en uit de regio.
Borgsingel 9, Bierum
- luiningahof.nl

WIJNGAARD CHATEAU DE PESZON

Chateau de Peszon opent in de 2e helft 2024 haar deuren voor wijnproeven en verkoop. Wijnen van druiven van het Groninger land die milieuvriendelijk geteeld zijn. Geen kunstmest, geen fungicide en vooral geen pesticide. Naast wijnen worden ook druivenplanten en honing aangeboden. De eigen imkerij 'Erbij' beheert een groot aantal Buckfast bijenvolken die super gezonde biologische honing produceren.
Schaapbulterweg 35, Meedhuizen
- joostpeschier.nl

ZUIVEL UIT EEMSDDELTA

Proef de zuiverste en puurtse zuivel, gemaakt van de melk van koeien uit Eemsdelta!

Zuivelboerderij Den Hartogh

Winkel met streekproducten
Meedhuizerweg 1A, Meedhuizen
- denhartoghkaas.nl

Zandtster Boerenzuivel

Zijldijksterweg 3, 't Zandt
- zandtsterboerenzuivel.nl

Damster Boerenzuivel & Vlees

Eemskanaal ZZ 2, Appingedam
- damsterboerenzuivel.nl

MAALWERK KOFFIE

Koffie uit Farmsum? Jazeker! Erik Poelstra brandt zijn Maalwerk koffie op ambachtelijke wijze. Het assortiment is groot. Van koffie uit Nicaragua tot Gronings Goud.
- maalwerkkoffie.nl

FLOEM BIER

DAMSTER SPIRITS

VAN ZWOL

N
O
W
Z
GRONINGEN MET EEN OMWEG DOOR

40KM

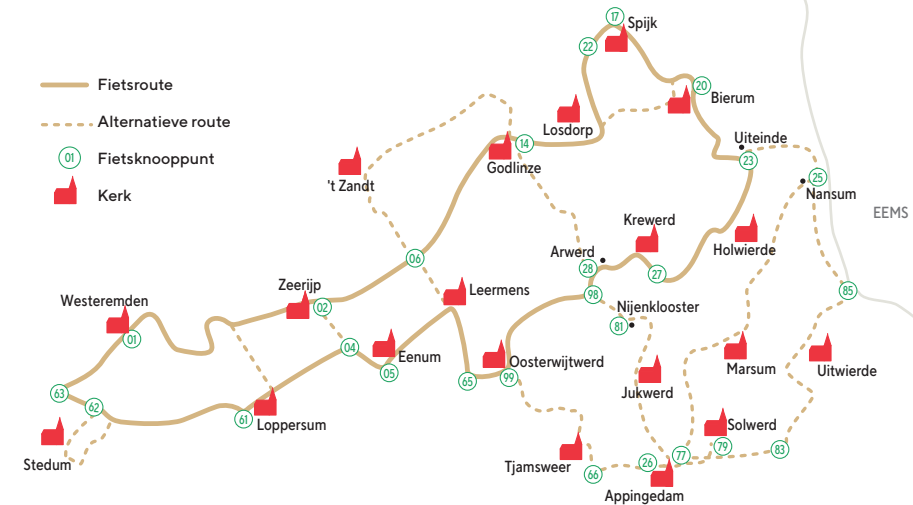
JUKWERD

KERKEN: OASESVAN RUST

—
VISITEEMSDELTA.NL/FIETSEN

Verheven boven het omringende land zijn de kerken niet te missen. Eemsdelta telt een flink aantal wierdekerken uit de late middeleeuwen. Magische plekken zijn het, oorden van bezinning. Oases van rust. Het mooiste is dat je er meestal zo binnen kunt lopen.

Tijdens deze fietsroute ontmoet je tal van prachtige kerken in Eemsdelta. Vaak staat de deur al open of je leent even de sleutel bij de buren. Kun je er geen genoeg van krijgen? Neem dan een omweg op de route, zodat je er nog meer tegenkomt.

Leermens, Zeerijp, Loppersum, Eenum: wie op de weg tussen de akkers 360° graden in het rond draait ziet de kerktorens van vier dorpen. En daar in het noorden, is dat niet de spits van 't Zandt? Stap je op de fiets, dan zul je er nog veel meer tegenkomen. Net als de rest van Noord-Groningen en Noord-Friesland grossiert Eemsdelta in laatmiddeleeuwse kerken. Nergens anders in Europa zijn zo veel kerken uit de 11e, 12e en 13e eeuw te vinden als langs de Waddenkust. Overal piept weer een nieuwe spits tussen de bomen omhoog. Ze zijn ook niet makkelijk te missen, want ze zijn letterlijk verheven boven het omringende land.

BOVEN OP DE WIERDE

Voordat monniken begonnen met het aanleggen van zeedijken, moesten de inwoners van het moerassige land aan het wad vaak vluchten voor het wassende water. Dat kon alleen door de hoogte in te gaan. Van mest, vruchtbare klei en plantenresten bouwden ze wierden (die in Friesland terpen heten) van vaak enkele meters hoog. Het begon

met huiswierden, later werden er grotere opgeworpen, de dorpswierden. De kerk kwam in het midden te staan. Halverwege de 19e eeuw werd ontdekt hoe vruchtbaar de aarde van de wierden was. Arbeiders groeven de terpen en wierden op grote schaal af, schippers vervoerden de aarde naar arme zandgronden, vaak in Drenthe, waar de boeren het als mest gebruikten. Complete wierden werden zo met de grond gelijk gemaakt. Alleen als er een kerk op stond, werd het middelste deel van de wierde gespaard. Zo komt het

DONATUSKERK

dat we - gelukkig - de kerken nog hebben. Magische plekken. Oases van stilte. Oorden van bezinning. Ze werden gebouwd van bakstenen uit Groninger klei. Ze doorstonden stormen, overstromingen, aardbevingen en de eeuwen. Nog altijd vormen ze het middelpunt van de dorpsgemeenschappen. Soms, zoals in Spijk, hebben ze zelfs hun perfecte radiale structuur nog, met een ronde slotgracht en straten en paden die als in een stervorm naar de kerk leiden.

RELIGIEUS ERFGOED

Groninger Kerken beheert en restaureert meer dan 100 kerken in de provincie, een schat aan religieus erfgoed. Erfgoed dat gezien en beleefd mag worden. Meestal geeft een bordje bij de kerkdeur aan of de kerk open is. Of er staat bij de deur aangegeven bij wie van de burens de sleutel af te halen is. Voor meer informatie over de kerken en een agenda met activiteiten: - groningerkerken.nl

TIP

De middeleeuwse kerken in Eemsdelta zijn ook magische plekken voor muziek, theater, kunst en verhalen. Ieder jaar neemt het festival Terug naar het begin bezoekers mee naar voorstellingen op originele plekken: van een boerenkathedraal tot een voormalig bedevaartsoord of een oude synagoge. Fietsend van de ene naar de andere vierde word je steeds weer verrast door een unieke performance op een bijzondere locatie. Ook op ontdekkingstocht? Dit jaar is Terug naar het begin op 24, 25 en 26 mei. - terugnaarhetbegin.nl

BIERUM

DE ANDREASKERK

EENBEZOEK MEER DAN WAARD!

Groningen staat ook wel bekend als orgeltuin van Europa. Nergens ter wereld zijn zo veel unieke orgels uit de periode 1500-1800 bewaard gebleven. Het orgel in de dorpskerk van Eenum werd in 1704 gebouwd door de Duitser Arp Schnitger. Meerdere kerken in Groningen zijn 'gezegend' met een oorstrelend orgel van de hand van Schnitger.

— **De Mariakerk** in Krewerd bezit het op één na oudste bespeelbare orgel (1531) van Nederland. Het doksaal (de wand die het schip van de kerk scheidt van het priesterkoor) is gemetseld. Alle andere doksalen in Nederlandse kerken zijn van hout.

— **De Sebastiaankerk** in Bierum valt op door een enorme boogvormige steunbeer onder de toren. Bij restauraties

zijn schilderijen van Christus, Maria en de heiligen Catharina en Sebastiaan tevoorschijn gekomen.

— Naast de torenloze **kerk Solwerd** in Appingedam staat een houten klokkenstoel, een zeldzaam verschijnsel in Groningen.

— Aan de noordzijde van **de Donatuskerk** in Leermens zitten drie lage venstertjes. Deze hagioscopen (letterlijk: zicht op heiligen) geven zicht op het altaar. Mensen die niet in de kerk mochten komen, lepralijders bijvoorbeeld, konden zo toch de mis volgen. Het kerkhof van Leermens is één en al poëzie. De, voornamelijk 19e-eeuwse, stenen en zerken bevatten een bonte verzameling grafgedichten.

— Ook **de Jacobuskerk** in Zeerijp staat bekend om zijn waardevolle orgel en bijzondere akoestiek. Orgelconcerten trekken er veel publiek. Op de los van

de kerk staande toren staat een windvaan in de vorm van een engel met bazuin.

— De gewelven van 'boerenkathedraal' **Petrus en Pauluskerk** in Loppersum zijn versierd met fresco's van rond 1500. Het prachtige orgel (uit 1562) trekt organisten vanuit het hele land.

— Het oudste gedeelte van **de Andreaskerk** in Westeremden dateert uit 1238. Ondanks vele veranderingen door de eeuwen heen, doet de kerk nog altijd middeleeuws aan. Schilderingen uit de 13e en 15e eeuw sieren de gewelven. Het geldt voor bijna alle genoemde kerken: ze staan op prachtige, verstilde en beboomde wierden. De Andreaskerk spant wel haast de kroon. Met hoge bomen, een klein pleintje en de naastgelegen weem (pastorieboerderij) waar schilder Henk Helmantel zijn werk exposeert, is het een onovertroffen romantisch plekje.

SOLWERD

JACOBUSKERK

DEU

JEDE WARFT IHRE EIGENE KIRCHE

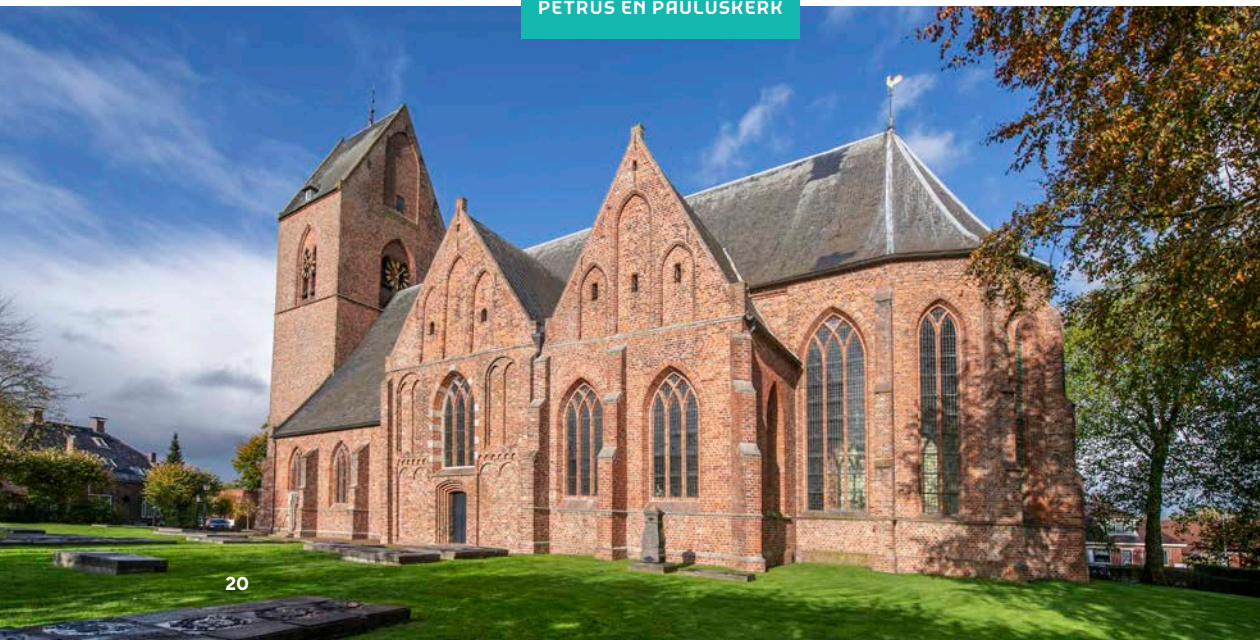
Nirgendwo anders in Europa findet man so viele Kirchen aus dem 11., 12. und 13. Jahrhundert wie entlang der Wattenmeerküste. Überall sieht man die Spitzen der Kirchtürme zwischen den Bäumen herausragen. Übersehen kann man sie ohnehin kaum, denn sie heben sich im wahrsten Sinne des Wortes vom umringenden Land ab. Bevor die Mönche mit dem Bau der Seedeiche begannen, suchten die Bewohner der Küstenregion ihr Heil auf selbst angelegten Wohnhügeln, den sogenannten Warften (niederl. Wierden). An der höchsten Stelle der Warften erbauten sie ihre Kirchen. Heute haben diese Stellen eine magische Ausstrahlung. Oasen der Stille. Orte der Besinnung. Fast alle Dörfer haben ein solches Wunder aus Stein, das Stürme, Flutkatastrophen, Erdbeben und die Jahrhunderte überdauert hat. Mit einer wertvollen Orgel, Fresken aus dem 14. Jahrhundert, Gemälden von Heiligen aus dem 13. Jahrhundert oder einem Glockenturm: jede dieser Kirchen hat etwas Einzigartiges. Ein Schild an der Tür zeigt an, ob die Kirche geöffnet ist.

ENG

A CHURCH ON EVERY MOUND

Nowhere else in Europe can so many churches from the 11th, 12th and 13th century be found as along the Wadden coast. You can see steeples popping up between the trees everywhere. They're also hard to miss because they're literally elevated above the surrounding landscape. Before monks began building the sea dike the occupants of the coastline fled to man-made habitable mounds, the so-called 'wierden'. On the highest point of the mounds they built their churches. They are magical places now. Oases of tranquillity. Places of contemplation. Almost every village has one of these stone wonders that has survived storms, floods, earthquakes and time. With a valuable organ, the 14th-century frescos, 13th-century depictions of saints or a bell tower: they all have something unique. A sign by the door indicates whether the church is open.

PETRUS EN PAULUSKERK

13 • 14 • 15 • 16 JUNI 2024 | DELFZIJL - NEDERLAND

Ontdek de mooiste Tall Ships uit de zeven wereldzeëen tijdens DelfSail 2024!

DelfSail
2024

Het grootste Sail evenement van Noord-Nederland!

Vier dagen lang is de haven van Delfzijl één groot festivalterrein met indrukwekkende Tall Ships, artiesten van formaat, maritieme markten, straattheater, shantykoren en nog veel meer. Alle schepen en optredens zijn gratis te bewonderen!

DELFSAIL.NL

DelfSail 2024 heet je van harte welkom!

DE GROTE VLOED

Muziektheater over
liefde en opstand

14 aug - 8 sep
Oosterwijtwerd

Tickets: [zummerbuhne.nl](https://www.zummerbuhne.nl)

6

KEER
ONVERGETELIJKE
UITJES

Beleef een onvergetelijke dag in Eemsdelta, of je nu een familiedag, teamuitje, verenigingsuitje of iets te vieren hebt! Laat je verrassen door de talloze mogelijkheden die deze regio te bieden heeft. Voor meer inspiratie en informatie, neem een kijkje op uitjesineemsdelta.nl.

— Arrangement

'Veelzijdig Appingedam'

Geniet van een geweldige dag met je familie of vrienden. Maak een stadswandeling onder begeleiding van een stadsgids en ontdek de hoogtepunten van Appingedam. Na een uitgebreide lunch ligt de rondvaartboot klaar voor een ontspannen tocht door de prachtige grachten.

— Zeilen op de Dollard mét natuurgids

Stap aan boord van de Loodskotter Eems No. 1 in Delfzijl en zeil mee op de Dollard. Een gids vertelt je alles over de unieke natuur, eb en vloed, en het Waddenzee Werelderfgoed. Zelfs als je geen zeiler bent, is dit een unieke ervaring die je niet mag missen!

— Stadswandeling

Verken de historische stad Appingedam met een enthousiaste stadsgids en ontdek de hoogtepunten. Je hebt de mogelijkheid om je stadswandeling uit te breiden met een bezoek aan de synagoge, gereformeerde kerk en/of de Nicolaïkerk.

— LOODSKOTTER

— DOLLARD ROUTE

— DAMSTER
WANDELINGEN

— STADSWANDELING

— DAMSTERVEER

— Bezoek aan Duitsland

Stap in Delfzijl aan boord van passagierschip Dollard en maak de oversteek voor een dagje Ditzum of Emden. Het veer vaart driemaal per week van mei t/m september. Je kunt je fiets meenemen.

Tip: Ga met de boot naar Ditzum en fiets terug via Nieuwe Statenzijl (Kiekkaaste), Punt van Reide naar Delfzijl (44 km)

— Damster wandelingen

Ontdek Appingedam op een interactieve en spannende manier. De speurtochten en puzzelwandelingen bieden een geweldige gelegenheid om met vrienden, familie of collega's samen te werken en tegelijkertijd de natuur en rijke geschiedenis van de stad te verkennen.

— Varen door Appingedam

Stap aan boord van het Damsterveer en ontdek de historische stad Appingedam vanaf het water. Je vaart onderlangs de hangende keukens en krijgt een mooi uitzicht op de gerestaureerde kalkoven De Fivel.

TIP

Combineer verschillende uitjes tot een unieke dag uit! Heb je liever een op maat gemaakt programma? Mail je wensen naar uitjes@visiteemsdelta.nl.

Voor meer informatie, check de website uitjesineemsdelta.nl

MOOITRIOAAN DE DOLLARD

Termunten, Termunterzijl en de Punt van Reide bieden alles wat een mens nodig heeft voor een fijn dagje uit of weekendje weg: ontspanning en gezelligheid, geschiedenis en natuur, cultuur en... vis. Zeker daarvoor komen de mensen van heinde en verre naar dit mooie trio aan de Dollard. Net als voor de zeehonden trouwens.

Termunterzijl begon zoals zo veel Nederlandse kustdorpen hun oorsprong vonden: eerst was er water, daarna kwamen er mensen. In 1601 werden het gloednieuwe Termunterzijldiep en de sluis 'nabij het wierdedorp Termunten' in gebruik genomen. Naast sluispersoneel vestigden zich ook handelaren, middenstanders en ambachtslui bij de sluis.

De huizen langs het Termunterzijldiep staan nog altijd aan een smal klinkerpad, er kan geen auto komen. De huidige sluis 'Boog van Ziel' is een pláátje dat dateert uit 1725, vanaf hier heb je zicht op de levendige jachthaven. Voor de wijde omgeving is Termunterzijl

dé plek om een visje te pakken. Alle dagen van de week trekt deze oude vissersplaats bezoekers die speciaal voor een kibbeling of een scholletje komen. En voor lekker zonnebaden op het strand of een blik vanaf de dijk over de Eems/Dollard natuurlijk.

CREMER EN ROZEMA

Een mooi gezicht vormen de twee roodstenen gemalen die beide tegen de zeedijk staan. Na 70 jaar pompen kon Gemaal Cremer het rond de eeuwwisseling niet meer aan en nam het nieuwe Gemaal Rozema, met een capaciteit van 2700 kubieke meter per minuut, het over. Maar de rol van 'Cremer' is nog niet uitgespeeld. Het oude gemaal kan bijspringen als dat in tijden van wateroverlast nodig is. Het is nu een museumgemaal, op zondag geopend voor bezoekers.

FIEMEL VOOR VLEERMUIZEN

Drie kilometer oostelijker, bij de Punt van Reide, beleef je het water van de Dollard heel anders. Eerst kom je door het stille Termunten met de stevige, rode Ursuskerk. Beklim eens de toren. Verderop kom je langs Batterij Fiemel. Dit bunker complex maakte in WO II deel uit van de Atlantikwall. Door de Duitsers gebouwd om een invasie vanuit zee tegen te houden. Bij de bevrijding boden zij sterke tegenstand vanuit de bunkers. Twee zijn er bewaard gebleven. Eén is open voor publiek, de andere biedt 's winters onderdak aan vleermuizen.

BEZOEKERSCENTRUM DOLLARD

De punt van de Punt van Reide, een driehoekig stuk buitendijks kwelderland, is zelf niet toegankelijk. Maar aan weerszijden van de punt kom je aan je trekken als je de natuur op en aan het water wilt beleven. Bezoekerscentrum Dollard is een goed startpunt. Hier vind je alle informatie over het gebied. Ook kun je er de prachtige natuurfilm over de Dollard van Ruben Smit zien. Op het hoge uitkijkpunt in het gebouw

staan telescopen om de vogels dichtbij te halen. In de vogelkijkhut, een paar honderd meter voorbij het bezoekerscentrum, heb je geen verrekijker nodig. Hier vliegen, al naar gelang het seizoen, visdiefjes, lepelaars, brandganzen, zilverreigers en tientallen andere vogelsoorten vlak voor je neus voorbij.

Een kort wandelingetje de andere kant op brengt je naar de topper van dit gebied: van april tot september staat de zeehondenkijkwand op de dijk. Nergens zit je met je neus zo dicht op zeehonden. Bij hoogwater liggen soms meer dan tachtig zeehonden onder aan de dijk. Je kunt ze prachtig bespieden zonder dat ze ook maar iets in de gaten hebben.

ZIENDOEN & BELEVEN

Om droge voeten te houden, voeren de Groningers al eeuwen overtollig regenwater af naar de Eems. Van 1930 tot 2000 werd die belangrijke taak door **Gemaal Cremer** uitgevoerd. Nu is het een museum, maar bij calamiteiten wordt het gemaal nog altijd ingezet.
- museumgemaalcremer.nl

Er waren tijden dat vrijwel iedere inwoner van Termunterzijl, vrouwen en kinderen inclusief, 'in de vis' werkte. **Museum Termunterzijl** kijkt terug op die periode, maar besteedt ook aandacht aan Termunterzijl en de koopvaardij en als woonplaats van welgestelde reders.
Elke zondag open van 13.00 tot 17.00 uur.
- museumtermunterzijl.nl

Een sluis om even bij stil te staan! Rijksmonument **De Boog van Ziel** is een wonder van schoonheid. Bekijk vooral de natuurstenen borstwering met de namen en wapens van de zijlvesten (waterschappen) en de bestuurders van begin 18e eeuw.

Huur een kano bij **Kanoverhuur Termunterzijl** en verken de omgeving vanaf het water.
- kanotermunterzijl.nl

Eet een visje. De weg wijst zich vanzelf. Ook in Termunten, iets minder in de 'looproute', zitten goede visrestaurants.

Een **wandeling over de dijk** met aan de ene kant de Dollard (onderdeel van UNESCO Werelderfgoed Waddenzee) en aan de andere kant de laaggelegen Kleine Polder. Spelen, zwemmen in zoet water en klimmen op de uitkijktoren: dat is pas lekker uitwaaien!

Batterij Fiemel bij de Punt van Reide werd in de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers aangelegd als onderdeel van de Atlantikwall. Het blauwe gevaarte boven op het bunkerdak is een replica van het afweergeschut dat de Duitsers gebruikten. In de bunker is een kleine expositie.

DEU

DREI PRACHTZIELE AM DOLLART

Termunten, Termunterzijl und die Punt van Reide bieten alles für einen schönen Tages- oder Wochenendausflug: Entspannung und Geselligkeit, Geschichte und Natur, Kultur und ... Fischgenuss! Nicht umsonst ist Termunterzijl bekannt für guten, fangfrischen Fisch. Den isst man am besten am Boog van Ziel, einer prächtigen alten Schleuse aus dem Jahr 1725. Über das ruhige Termunten mit seiner trutzigen roten Ursuskerk gelangt man zur Punt van Reide, einer einzigartigen Naturlandschaft aus Salzwiesen und vogelartenreichen Poldern. Nirgends kommt man Seehunden so nahe wie hier: Hinter einer Beobachtungswand kann man sie ausgiebig betrachten.

ENG

THREE HIGHLIGHTS BY THE DOLLARD

Termunten, Termunterzijl and the Punt van Reide provide everything you could possibly require for a day or weekend excursion: relaxation and sociability, heritage and countryside, and culture and ... tasty fish. Termunterzijl is famous for its delicious fish. People usually enjoy it next to the Boog van Ziel; a lovely stone lock dating from 1725. It's just a short distance from the quiet village of Termunten, with its sturdy red Ursuskerk church, to the Punt van Reide, a magnificent scenic area with salt marshes and huge numbers of birds. This is also the place to spot seals from behind a viewing wall.

Middenin Oost-Groningen vind je het Oldambtmeer en Blauwestad. Een unieke plek om te wonen. Maar Blauwestad is zoveel meer. Wist je dat je hier in elk seizoen eindeloos kunt genieten van de prachtige natuur, op het water en rondom het meer? Dus stap in je boot of op de fiets en kom eens kijken wat Blauwestad voor jou in petto heeft.

RUIMTE VOOR JEZELF.

Scan de QR-code voor inspiratie of kijk op blauwestad.nl

9 KEER OPPAD MET DE KIDS

Beleef samen onvergetelijke avonturen. Deze regio barst van de leuke activiteiten voor kinderen, waarbij plezier en ontdekken centraal staan.

– Voel je een echte molenaar

In Eemsdelta vind je vele molens: korenmolens, pelmolens en poldermolens. Wappert er een vlag of draait de molen? Dan is de molen meestal open voor bezoek. Tip: bezoek de Nationale Molendagen op zaterdag 11 en zondag 12 mei of het Groninger Molenweekend in het tweede weekend van juni.

– MuzeeAquarium Delfzijl

Maak kennis met havenstad Delfzijl. Leer alles over de scheepvaart, de Dollard en de Waddenzee. Bewonder modelschepen en oude scheepsvoorwerpen. Klim in de stuurhut en navigeer zelf over de stormachtige golven. In de aangrenzende bunker uit WO II is het zeeaquarium met vissen, schaal- en weekdieren uit de Noord- en Waddenzee. Haal de speurtocht bij de balie en ontdek spelenderwijs alles in dit museum. -muzeeaquarium.nl

– Het water op

Stap in de kano, op de sup of zeil actief mee op de Loodskotter over de Dollard. Een rondvaart met het Damsterveer door het historische Appingedam maakt de dag compleet. -uitjesineemsdelta.nl
-kanotermunterzijl.nl
-paviljoenoverdiep.nl
-kanoenkajakverhuurmeedhuizen.nl
-indezevendehemel.net/suppen
-loodskotter.nl

– Spannende speurtocht in Appingedam

Tijdens deze speciale kids speurwandeling 'Maffe Mick en de verdwenen spullen' is er iets raars aan de hand. De burgemeester zit met zijn handen in het haar, want hij weet niet wat er weg is. Help jij hem? Als je de juiste oplossing instuurt, ontvang je een echt speurneuzencertificaat! -damsterwandelingen.nl

ZEEHONDENKIJKWAND

MUZEEAQUARIUM
DELFIJZIJL

BATTERIJ FIEMEL

STRAND DELFIJZIJL

SPANNENDE SPEURTOCHT

– Verhalen uit het verleden in Termunterzijl

Ben je nieuwsgierig hoe de Groningers vroeger droge voeten hielden bij stormen of ongewoon veel regen? Neem dan een kijkje bij museumgemaal Cremer. In Museum Termunterzijl ontdek je alles over de vroegere garnalenvisserij en het verleden van dit vissersdorp. Wist je dat er tijdens WO II Duitsers gelegerd waren net buiten Termunten? Ga dan naar de Punt van Reide en ontdek Batterij Fiemel, een onderdeel van de Atlantikwall en bekijk de foto expositie in een van de bunkers. Boven op de bunker pronkt een replica van het luchtafweergeschut zoals door de Duitsers gebruikt werd in de oorlog. Spannend. Sluit deze dag af met een ijsje of visje in een van de visrestaurants. -museumgemaalcremer.nl
-museumtermunterzijl.nl

– Zeehonden en vogels spotten

Bezoekerscentrum Dollard bij de Punt van Reide is hét startpunt voor je avonturen in natuurgebied de Dollard. Klim naar de top om vogels te spotten en ontdek vanachter de zeehondenkijkwand de zeehonden op het wad. Je vindt ze hier van eind april t/m half september, ze laten zich graag bewonderen bij hoogwater. Het bezoekerscentrum organiseert regelmatig activiteiten voor jong en oud. -groningerlandschap.nl

– Strand en zwemmen

Vanuit het centrum van Delfzijl sta je zo op het stadsstrand! Hier kun je je helemaal uitleven in het zand. In Termunterzijl kun je kiezen voor het zeestrand of de kleine polder met een zwemplas en een speeleiland. Het strandje van Bierum bezorgt je een onvergetelijke dag aan het Wad. Liever een zwembad? Bezoek dan het openlucht zoutwaterbad in Loppersum of ga zwemmen in het overdekte zwembad Dubbelslag in Delfzijl. -optisport.nl/zwembad-dubbelslag-delfzijl
-zoutwaterbad.info

– Spelen in de buitenlucht

Ga eens lekker spelen en wandelen in de Kleine Polder in Termunterzijl. Een recreatiegebied met een zwemplas, speeleiland, speeltoestellen én met de uitkijktoren De Golf, een uniek kijkje over de dijk. Houd je van hoogtes? Wandel dan door naar de Ursuskerk in Termunten en beklim de kerktoeren voor een schitterend uitzicht over de Dollard.

– Avondje uit

Voor een geslaagd avondje uit, ben je bij bowlingcentrum Passe Partout aan het juiste adres. Wie gooit er als eerste een strike? Trek gekregen van het bowlen? Geen probleem, dan blijf je lekker eten bij het buffetrestaurant. -passepartoutappingedam.nl

N
W O
GRONINGEN MET EEN OMWEG DOOR
Z

58KM

VERSI EEMSDDELTA

Eemsdelta is rijk aan vers voedsel van 'beste grond'. Van het sappigste fruit, de kleurrijkste groenten en smaakvolste aardappelen, tot de heerlijkste zuivel, honing en koek. Stap op de pedalen en proef het zelf!

(H)eerlijk en puur van Eemsdelta bodem. Laat het smaken!

De regio Eemsdelta oefent al duizenden jaren een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op de mens. Het begon ooit met een ontembare wadvlakte en leidde uiteindelijk tot 'beste grond' binnen de dijken. De mineraalrijke en zilte zeekleibodem van Eemsdelta brengt nu een schat aan vers voedsel voort.

Genieten van alles wat het boerenland te bieden heeft, kan via stalletjes langs de weg, op markten, in restaurants of direct op het erf van de boer in de vele boerderijwinkels.

VISITEEMSDDELTA.NL/FIETSEN

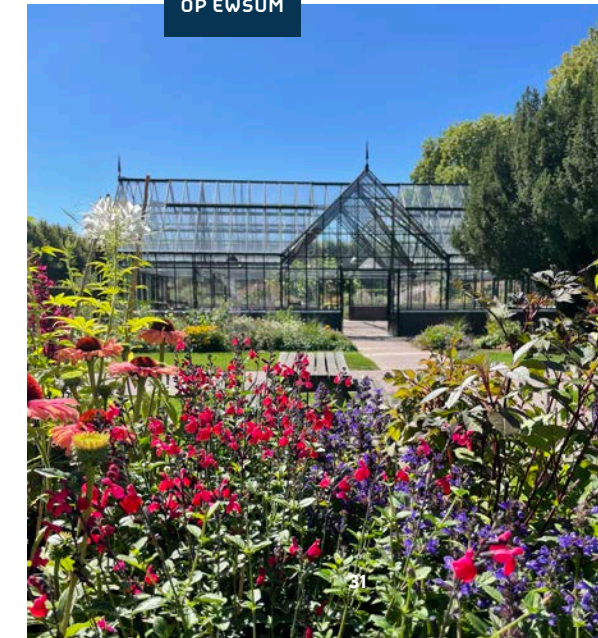

Zo eet je overheerlijke perentaart in Theeschenkerij op Ewsum. De peren groeien hier hangend aan de 300 jaar oude fruitmuur. De warmte van de muur zorgt voor extra rijk gezoete peren. Bij Zandtster Boerenzuivel tap je je eigen loeiverse melk zo uit de tank. De koekkampioen van Nederland, Bakker Olinga in Bierum, laat je graag zijn prijswinnende koek van rogge van eigen bodem proeven. En voor een fles verse appelsap uit eigen boomgaard moet je bij de Eikemaheert in Loppersum of de Luingahof in Bierum zijn.

Liever direct aan tafel? Meerdere restaurants in Eemsdelta verwerken de verse producten tot de heerlijkste gerechten. Zo combineert Restaurant De Basiliek in Appingedam de zilte smaak van SOLT-garnalen van het Wad met het zoet van de biologische appels van de Eikemaheert uit Loppersum. De kok van Herberg In de Valk in Middelstum werkt graag met de duurzaam geteelde 'Aardappels van Van Zwol' uit Spijk. Op de Groninger klei verbouwd en vol vitamine C.

Loopt het water je al in de mond? Stap dan op de fiets en vul je fietstassen met al het lekkers, te koop bij de stalletjes en boerderijwinkels onderweg óf reserveer een tafel in een van de restaurants.

OP EWSUM

DELEUKSTE EVENEMENTEN

Voor een uitgebreid overzicht van evenementen, activiteiten en exposities kijk op: visiteemsdelta.nl

Streekproductenmarkt Ewsum

Markt met lekkere ambachtelijke, veelal biologische producten uit de regio. 6 keer per jaar in de maanden april t/m september. Tevens een podium voor kunst- en cultuurgerelateerde activiteiten voor jong en oud.

- streekproductenmarktewsum.nl

10 en 11 mei

Kleintje Borgsfeer

Voor de 3e keer wordt het pop-up theater opgebouwd met een verrassend programma met theater, poëzie en muziek.

- borgsfeer.nl

15 t/m 20 mei

Pinksterfeesten

Ieder jaar tijdens Pinksteren bruist het in Delfzijl. Vol amusement, activiteiten, muziek en kermis is Delfzijl met het strand en de haven het centrum van feestend Groningen.

- pinksterfeesten.info

24 t/m 26 mei

Terug naar het Begin

Verborgen in eeuwenoude kerken gebeuren er mooie dingen: van betoverende muziek en ontwapenende verhalen tot spannende kunstprojecten.

- terugnaarhetbegin.nl

13 t/m 16 juni

Delfsail

Met al haar exotische schepen, is Delfsail het op één na grootste Sailevenement in Nederland sinds 1986. Het biedt een uniek en gratis toegankelijk programma voor alle leeftijden.

- delfsail.nl

5 t/m 7 juli

Damster Stadsfeesten

Het weekend staat garant voor feest en plezier in Appingedam. Duitse kermis, swingende live muzieknacht, een 2e muzieknacht met vooral foute muziek en op de zondag een familiedag.

COOPLUYDENMARKT

2 augustus

Coopluydenmarkt

Een reis door de middeleeuwen met ambachten, kraamhouders, dieren, ridders en bedelaars. Geniet van muziek, theater en dans.

- [FB @coopluydenmarkt](https://www.facebook.com/coopluydenmarkt)

14 augustus t/m 8 september

Zummerbühne

Muziektheater-voorstelling door een cast van professionele acteurs en musici, aangevuld met amateurs uit de regio. Dit keer bij de wierde van Oosterwijtwerd bij Eetcafé de Boerderij.

- zummerbuhne.nl

22 t/m 25 augustus

Biedaip

Het Internationale Folk & Seasoning Festival Biedaip brengt vele optredens met diverse muziekgroepen/muzikanten naar Appingedam. Verlichte boten veranderen de grachten van Appingedam op de vrijdag in een sfeervolle en muzikale avond.

- biedaip.nl

31 augustus

Oogst- & kunstfair

Jaarlijkse Oogst- en Kunstfair in De Luingahof in Bierum. Wandel door de oude boomgaard met theeschenkerij, struin langs de kramen met kunst, sieraden en huis- en tuindecoraties. Voor de kinderen is er speelgelegenheid.

- luingahof.nl

14 september

Fivelstadtocht

Historisch-culturele wandeltocht met diverse afstanden tot 25 km. Elk jaar een andere windrichting langs oude smokkelroutes, waterwegen, kerkpaden, handelsroutes en (voormalige) industrie.

- fivelstadtocht.nl

14 september

Damsterdag

De Damsterdag is al meer dan 100 jaar een traditie. In de middag en avond wordt er een papiercorso gereden met o.a. praalwagens, fietsen en skelters.

- damsterdag.nl

14 en 15 september

Open Monumenten Dag

Een weekend lang openen tientallen monumenten in Eemsdelta gratis de deuren voor publiek.

- visiteemsdelta.nl/omd

15 september

Dollardfestival

Vanaf het Bezoekerscentrum Dollard starten de hele dag excursies. Het festivalterrein is ingericht met marktcramen en er worden veel kinderactiviteiten georganiseerd.

- groningerlandschap.nl

28 en 29 september

Muziekfestival

Twee dagen lang is het centrum van Delfzijl het podium van het grootste openlucht muziekfestival voor amateur blaas- en slagwerkmuziek uit heel Nederland.

- muziekfestival.nl

20 & 21 december

Dickens in Daam

Openluchtvoorstellingen in de historische Solwerderstraat door het Dickens Theater. Scrooge brengt de kerstgedachte van de Christmas Carol tot leven.

- dickensindaam.nl

STREEKPRODUCTEN-
MARKT OP EWSUM

DELFSAIL

TERUG NAAR
HET BEGIN

VERBORGEN VERHALEN

Groningen, plat en eentonig? Dat beweren alleen zij die de omlanden nog niet hebben ontdekt. Hier vind je schilderachtige dorpjes gebouwd op wierden, met middeleeuwse kerken als middelpunt. Naast deze indrukwekkende iconen schuilen verborgen verhalen, elk uniek op zich. Samen vormen ze het verhaal van Eemsdelta.

STEENFABRIEK RUSTHOVEN

Een uniek stuk industrieel erfgoed dat herinnert aan de ooit bloeiende baksteenindustrie in Groningen. Steenfabriek Rusthoven is de laatst overgebleven steenfabriek met ringoven in de provincie. Het gebied is goed toegankelijk met wandelpaden en informatiepanelen. Tezamen met borg Rusthoven en landgoed Ekenstein vormt het een geheel waardevol ensemble van cultureel erfgoed. (Borg Rusthoven is privé bezit en niet toegankelijk)
Rijksweg 29, Wirdum

HUISKAMERCAFÉ WESTERWIJTWERD

Eeuwenlang bewoond en gebruikt door café-eigenaren en smeden, biedt dit café in Westerwijtwerd een glimp van Groningse tradities. Vroeger waren huiskamercafés hier alledaags, een manier om bij te verdienen en gezelligheid te brengen. Dit café, het laatst overgeblevene in de provincie waar nog echt gewoond wordt, vertelt met trots over de restauratie en geschiedenis van het pand.
*Zaterdag en zondag van 10:00 - 18:00 uur
Dorpsweg 4, Westerwijtwerd*

WESTERWIJTWERD

RUSTHOVEN

THEEHUIS EN BAKKERIJMUSEUM MENDELS

Stap het bakkerijmuseum binnen en reis terug in de tijd, met meubels die een nostalgische sfeer ademen. Het theehuis is smaakvol gemoderniseerd met respect voor historie. Bewonder in het oude bakkersmuseum prachtige antieke gereedschappen en geniet in het theehuis van heerlijke koffie of thee met huisgemaakt gebak.
Tip: vlakbij is de Hippolytuskerk en ten noorden van het dorp ligt borgterrein Op Ewsum.
*Zaterdag en zondag van 10:00 - 17:00 uur
Kerkstraat 3, Middelstum*

URSUSKERK

STEDUM

URSUSKERK

Ooit was dit een grote middeleeuwse kruiskerk. Wat tegenwoordig rest is het koortravee en de voormalige kruising. De tufstenen muurresten verraden de plek waar de dwarsarmen hebben gezeten. Het is het een mooie kerk met siermetselwerk, spitsbogige nisvelden, vensters en rondvensters, zowel buiten als binnen. Ontdek het monumentale doopvont uit 1200 en beklim de toren voor een prachtig uitzicht over de Dollard en het Groningse land.
P. Muntinghepad, Termunten

ZOUTWATERBAD

Het unieke openluchtzwembad put uit een diepe bron van 112 meter diep. Hierdoor is het zoute water verrijkt met verschillende zoutsoorten, zoals ijzer-, mangaan- en magnesiumzout. Het beluchttingsproces, zonder chemicaliën, filtert de natuurlijke roestkleur uit het water. Het behoudt zijn rijke magnesiumgehalte, wat vermoeidheid tegengaat en een algeheel rustgevend effect heeft op het lichaam. Regelmatig zwemmen in dit zoute water biedt diverse voordelen, zoals een versterkt immuunsysteem en verlichting van pijn bij huidandoeningen als psoriasis en wondjes. Ontdek de natuurlijke weldaad van zout water voor je gezondheid!
Badweg 16, Loppersum

KOETSHUIS MET LIJKHUISJE

Het karakteristieke gebouw, ontworpen in 1890 door architect Oeds de Leeuw Wieland, diende als lijkhuisje op een kerkhof voor besmettelijke ziekten. Uniek in Groningen, is Stedum de enige plek met een bewaard koetshuis inclusief lijkhuisje. Volledig gerestaureerd in 2022, herbergt het nu een tentoonstelling van schenkingen met diverse historische gebruiksvoorwerpen uit Stedum.
Stationsweg 27, Stedum

PAAL VAN STAAL

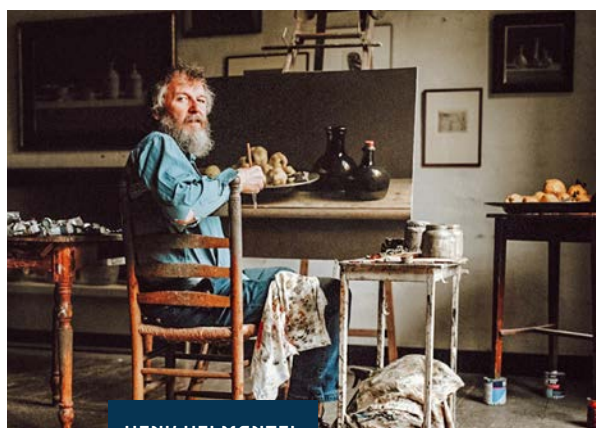
MONUMENT EDE STAAL

Dit monument eert de grote Groningse zanger Ede Staal (1941-1986), bekend als volkszanger en singer-songwriter. Zijn eerste single verscheen in 1973 en is in 1981 ontdekt door Radio Noord. De tekst van zijn iconische nummer 'Credo - Mien Bestoan' kronkelt rond de zuil op de zeedijk.

Zeebadweg, Delfzijl
- visiteemsdelta.nl/edestaal

WIKSTER VAN HET WAD

Het lijkt wel een sprookje, maar heksen bestaan écht. Ontmoet Pia van Dellen, de Wikster van het Wad, bij haar magische 'Wiksterstee' vlak bij de Waddenzee. Laat je betoveren en doe mee aan diverse heksenactiviteiten, waarbij de enige regel is: 'Doe wat je wilt maar schaad een ander niet.' Op wikstervanhetwad.nl staan de activiteiten en workshops die Pia in haar tuin, of meteen over de dijk/op het wad organiseert. In haar tuin is een Rustpunt voor passerende fietsers en wandelaars en een minicamping.
Hoogwatum 5, Bierum

HENK HELMANTEL

HENK HELMANTEL

Ontdek het Helmantel Museum, gevestigd in een prachtig gerenoveerd deel van De Weem, een historische pastorie uit de 13e eeuw. Hier bewonder je de wereldberoemde kunstwerken van Henk Helmantel, vooral bekend om zijn stillevens en het schilderen van oude voorwerpen met een 'verleden'.
Tip: bezoek ook de naastgelegen Andreaskerk.
Open 's middags donderdag t/m zaterdag
Abt Emopad 2, Westeremden
- helmantel.nl

WIKSTER VAN HET WAD

ZILVERKAMER

ZILVERSTAD

Appingedam was in vroegere tijden een welvarende stad. De stad had haar eigen zilversmeden, die verenigd waren in een gilde. Prachtige topstukken uit het eigendom van dit gilde zijn bewaard gebleven in de museumcollectie van Museum Stad Appingedam.
Wijkstraat 25, Appingedam

Museum De Groninger Zilverkamer heeft een collectie van authentiek zilverwerk uit de gehele provincie Groningen. Een overzicht van de rijke historie van de Groninger smeden en hun werk. Naast het prachtige eigen zilverwerk exposeert de Zilverkamer kerkzilver van diverse kerkelijke gemeentes uit de regio.
Oude Kerkstraat 1, Appingedam

Edelsmit Henk Peperkamp is trouw aan het ambacht en met groot vakmanschap creëert en herstelt hij unieke sieraden zowel in zilver als goud. Als gediplomeerd smid met jarenlange ervaring garandeert hij sinds 1990 vakwerk. Bezoek de werkplaats, zie de edelsmid aan het werk en leer meer over het ambacht.
Dijkstraat 35, Appingedam

BIESSUMMER BOS

Het Biessummerbos is een afwisselend bos op steenworp afstand van de wierde Biessum, vlak bij Delfzijl. Vanuit dit historische dorpje lopen de sloten en wegen als een patroon van stralen richting het westen. Dit historische beeld van het oude Groningse wierdelandschap is met open grasstroken en poelen doorgetrokken in het bos. Door het bos slingeren wandel-, MTB- en ruiterspaden.
- visiteemsdelta.nl/wandelen

BATTERIJ FIEMEL

De Punt van Reide was door haar strategische ligging een strijdtoneel in de Tachtigjarige Oorlog, de Franse tijd en de Tweede Wereldoorlog. Uit de laatste periode zijn bunkers van de Atlantikwall, een meer dan 5000 kilometer lange verdedigingslinie langs de westkust van Europa, nog aanwezig. Een van de bunkers is ingericht als overnachtingsplek voor vleermuizen en de andere bunker is opengesteld voor publiek. In deze bunker wordt het verhaal verteld van 'Marine Flak Batterie Fiemel'. Boven op de bunker pronkt een replica van het luchtafweergeschut, zoals dat in de oorlog door de Duitsers gebruikt werd.
Nabij Bezoekerscentrum Dollard
Dallingeweesterweg 30, Termunten

BATTERIJ FIEMEL

Theater, Congrescentrum en Filmhuis
De Molenberg

voorstellingen
films
congressen
bedrijfspresentaties
seminars
workshops
recepties

Fotograaf: Wim Laner

www.demolenberg.nl 0596-614000 info@demolenberg.nl

BOOTVERHUUR
BLAUWESTAD

BootverhuurBlauwestad.nl

HAVENCAFÉ
HOTEL RESTAURANT
VOOR LUNCH, BORREL & DINER
WOENSDAG T/H ZONDAG OEPEND
VANAF 12:00 UUR

DE BOEGSCHROEF
HOTEL RESTAURANT
7 DAGEN PER WEEK OEPEND
WELKOM BIJ HOTEL RESTAURANT
"DE BOEGSCHROEF"

Handelskade-West 20, 8934 AA Delfzijl
www.havencafe-delfzijl.nl - 0596-782922

Handelskade-West 12, 9934 AA Delfzijl
www.deboegschroef.nl - 0596-613615

OVERNACHTEN

HOTELS, B&B'S, JACHTHAVENS, CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES

HOTELS

Hotel Restaurant de Boegschroef
Handelskade West 12
9934 AA Delfzijl
0596-613615
- deboegschroef.nl

Eemshotel
Zeebadweg 2
9933 AV Delfzijl
0596-612636
- eemshotel.nl

Hotel Spoorzicht & SPA
Molenweg 11
9919 AE Loppersum
0596-571592
- hotelspoorzichtspa.nl

Hotel Restaurant Termunterzijl
Mello Coendersbuurt 39
9948 PN Termunterzijl
0596-601350
- hoteltermunterzijl.nl

Hotel Het Wapen van Leiden
Wijkstraat 44
9901 AJ Appingedam
0596-622963
- wapenvanleiden.nl

Hotel Boven Groningen
Waterstraat 74-78
9934 AX Delfzijl
0596-618771
- bovengroningen.com

Hotel Aan De Singel
Singel 52
9934 BW Delfzijl
0596-650308
- hotelaandesingel.nl

Pensioen Delfzijl
Oude Schans 11
9934 CM Delfzijl
0596-629965
- pensioendelfzijl.nl

Hotel Landgoed Ekenstein
Alberdaweeg 70
9901 TA Appingedam
0596-628528
Tijdelijk gesloten
vanwege versterkingsmaatregelen
- ekenstein.com

Hotel Klavervier De Wagenbergh
Hoofdweg 38
9945 PG Wagenborgen
0596-541543

Pensioen Kuiper
Rijksweg 15
9934 PB Delfzijl
0596-612589
- pensionkuiper.nl

Pensioen Schuitemvaarders
Eemskanaal NZ 7a
9934 RD Delfzijl
06-81980866
- schuitemvaarders.nl

Pensioen Doklanden
E.H.Roggenkampweg 2a
9934 RJ Delfzijl
06-51805088
- pensiondoklanden.nl

Herberg in de Valk
Burchstraat 12
9991 AB Middelstum
0595-855795
- herbergindevalk.nl

BED & BREAKFASTS
Bed & Breakfast De Vijgenhof
Broerstraat 6
9901 EK Appingedam
06-21435908
- devijgenhof.nl

B&B Stee & Stoetje
Alberdaweeg 80
9901 TA Appingedam
0596-573373
- airbnb.nl

B&B Kwelderland
Winterpeil 5
9933 DG Delfzijl
0596-610626
- bed-en-breakfast.nl

B&B Rita
Oude Schans 27
9934 CP Delfzijl
06-55547139
- bedandbreakfastrita.nl

B&B Van den Ouden-Lindenburg
Heerd 35
9932 CD Delfzijl
0596-626907
- bedandbreakfast.nl

B&B 't Veluws Diep
Rijksweg 65
9934 PC Delfzijl
06-83832718
- veluwsdiep.nl

B&B Delfzijl
Geefswesterweg 18
9937 TC Meedhuizen
0596-533299
- schaapbulten.nl

B&B De Pastorie
Joh. Herwagusstraat 16
9947 PJ Termunten
06-21902910
- bnbtermunten.nl

B&B Villa Hamerslag
Burchstraat 34
9991 AB Middelstum
06-53141089
- bbvillahamerslag.nl

B&B Kleine Wierde
Pastoriepad 6
9993 TL Westerwijtwerd
0595-444442
- kleinewierde.nl

B&B De Kleine Antonius: Slapen in het orgel
Borgweg 32
9914 PG Zeerijp
06-29204018
- dekleineantonius.com

B&B Kalverliefde
Garsthuizerweg 4
9914 TJ Zeerijp
06-33005263
- bedbreakfastkalverliefde.nl

B&B Villa Selva
Bosweg 20
9919 TG Loppersum
0596-851382
- viaselva.nl

CAMPINGS

Camping Kiek op Diek
Hereweg 8
9906 PE Bierum
06-24213989
- kiekopdiek.nl

Landgoed DeCamping
Hoofdstraat 85a
9915 PC 't Zandt
06-33580731
- landgoeddecamping.nl

Camping Klein Finland
Boslaan 7
9945 TM Wagenborgen
0596-796533
- campingkleinfinland.nl

Camping Ekenstein
Alberdaweeg 56-58
9901 TA Appingedam
0596-624467
- campingekenstein.nl

Camping Zeestrand Eems-Dollar
Schepperbuurt 4A
9948 PP Termunterzijl
0596-601443
- campingzeestrand.nl

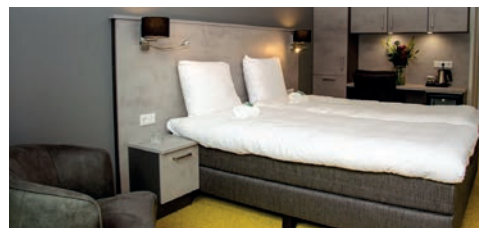
Camping De Leeuw
Nansumerweg 6
9931 TK Uitwierde
06-10192314
- campingdeleeuw.googlepages.com

Camperplaats Eemdsdijk
Kustweg 12
9933 BB Delfzijl
06-27268421
- camperplaatseemdsdijk.nl

Camperplaats Restaurant Eemshaven
Schafferweg 29
9907 TA Losdorp
0596-591408
- restauranteemshaven.nl

Ontdek het vernieuwde Hotel Spoorzicht & SPA

- 37 nieuwe hotelkamers met airco
- Meerdere zalen voor events
- Nieuw, zonnig en ruim terras
- Culinair genieten
- Verrassend luxe SPA
- 7 luxe long stay appartementen

SPA Loppersum, hét adres voor ultieme ontspanning

VOOR MEER ACCOMMODATIES ZIE VISITEEMSDelta.NL

B&B en Pension Delfzijl

Oude Schans 11
9934 CM Delfzijl

+31 (0)596-629965
+31 (0)6 531 789 70
info@pensiondelfzijl.nl
www.pensiondelfzijl.nl

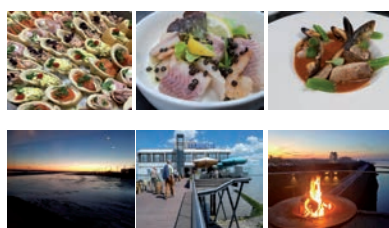

Eemshotel
Hotel • Restaurant • Grand café

Top team voor een Top product en Top service

Lunches
Diner's
Buffetten
Catering
Terras

www.eemshotel.nl 0596-613626 info@eemshotel.nl

B&B Rita SCORE 8.8 2023

OUDE SCHANS 27, 9934 CN DELFZIJL
WWW.BEDANDBREAKFAST.RITA.NL
RSTOKHOFDEJONG@YAHOO.COM

Vesting Bourtagne
Welkom in het jaar 1742

EVENEMENTEN 2024

**VOORJAARS-
MARKT**
20 & 21 APRIL

**SLAG OM
BOURTANGE**
1 & 2 JUNI

HERFSTFAIR
14 & 15
SEPTEMBER

**MAGISCH
SAMHAIN**
26 & 27 OKTOBER

KERSTMARKTEN
30/11 + 1/12 | 7 - 8 | 14 - 15
DECEMBER

WWW.BOURTANGE.NL

OVERNACHTEN

HOTELS, B&B'S, JACHTHAVENS, CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES

<p>– Camperplaats busstation Appingedam Farmsumerweg 21.2 9902 BK Appingedam 0596-691100</p> <p>– Camping Zeestrاند Eems-Dollard Schepperbuurt 4A 9948 PP Termunterzijl 0596-601443 - campingzeestrاند.nl</p> <p>– Camperplaats Ewsum Oosterburen 1 9919 NB Middelstum 0595-552195 - opewsum.nl</p> <p>– Camperplaats Termunterzijl Plankpad 7 9948 PK Termunterzijl 0596-362236 - dijkhuisjestermunterzijl.nl</p>	<p>– VAKANTIEHUIZEN EN APARTEMENTEN Vakantiehuisje Lalleweer Borgsweer 12 9949 PA Borgsweer 06-57939615 - natuurhuisje.nl</p> <p>– Landgoed Schoolland Stadsweg 92 9918 PR Garrelsweer 06-43819471 - landgoedschoolland.nl</p> <p>– Huisje Vergezicht Bosweg 1 9913 PA Eenum 0596-571118 - huisjevergezicht.nl</p> <p>– Logeren in Appingedam Gouden Pand 4 Solwerderstraat 12 9901 EH Appingedam 06-52526460 - booking.com /Share-Xwzcwy</p> <p>– Boerderij De Diek'n Dijkumerweg 2 9914 TH Zeerijp 0596-581199 - dediekn.nl</p> <p>– Appartement De Westendorper Westendorpweg 27 9907 PC Losdorp 06-82265666 - dewestendorper.nl</p>	<p>– Vakantiewoning Ewsum Oosterburen 1 9991 NB Middelstum 088-2848365 - buitenlevenvakanties.nl</p> <p>– Vakantiehuis Eenumermaar Tolweg 4 9914 PV Zeerijp 0596-573517 - eenumermaar.nl</p> <p>– Vakantiekerkje Zijldijk Fivelweg 45 9987 SH Zijldijk 06-44920762 - vakantiekerkje.nl</p> <p>– Vakantiewoning Olle Tjoard Dallingeweersterweg 31 9947 TB Termunten 088-2848365 - buitenlevenvakanties.nl</p> <p>– Dijkhuisjes Termunterzijl Plankpad 7 9948 PK Termunterzijl 0596-362236 - dijkhuisjestermunterzijl.nl</p>	<p>– JACHTHAVENS Jachthaven 't Dok Eemskanaal Noordzijde 55 9934 RE Delfzijl 0596-616560 - sws-abeltasman.nl</p> <p>– Jachthaven Appingedam Stadshaven 4 9902 DA Appingedam 06-46057914</p> <p>– Jachthaven Termunterzijl Plankpad 7 9948 PK Termunterzijl 06-28535885 - jachthaventermunterzijl.nl</p> <p>– Jachthaven Zeilvereniging Neptunus Handelskade West 12 9934 AA Delfzijl 06-12386446 - zv-neptunus.nl/jachthaven</p> <p>– Jachthaven Pleisterplaats Leermens Dieftilweg 5 9912 TA Leermens 06-29403752</p>
---	--	--	--

VOOR MEER ACCOMMODATIES ZIE VISITEEMSDelta.NL

Verse producten rechtstreeks van de boerderij!

ZANDTSTER
BOERENZUIVEL
Zijdijksterweg 3 9916 TD 't Zandt

o.a. melk, yoghurt, kefir, kwark, roomboter, hangop, vla, (room-)ijs en black Angus vlees

Zelfbediening
7 dagen per week
06.00 tot 22.00 uur

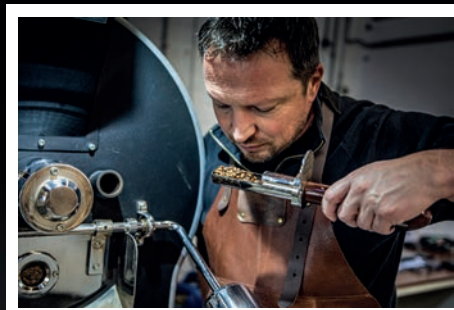
www.zandtsterboerenzuivel.nl

DE TOFSTE KOFFIE EN MEER OP LOCATIE

TOFFE KOFFIE

06-21420900
THESSA@TOFFEKOFFIE.NL
WWW.TOFFEKOFFIE.NL

AMBACHTELIJKE KOFFIEBRANDERIJ MAALWERK

INFO@MAALWERKKOFFIE.NL - 0641490413
WWW.MAALWERKKOFFIE.NL

ETEN & DRINKEN

RESTAURANTS EN CULINAIRE ADRESSEN

RESTAURANTS

Aan Tafel bij de Daame
Dijkstraat 21
9901 AM Appingedam
0596-855068
- aantafel.eu

Brasserie De Koning Van Groningen
Dijkstraat 65-67
9901 AP Appingedam
0596-623557
- koningvangroningen.nl

Croissanterierie The Fifties
Wijkstraat 50
9901 AK Appingedam
0596-622309
- croissanteriethefifties.nl

Paviljoen Overdiep
Stadshaven 2
9902 DA Appingedam
0596-682550
- paviljoen-overdiep.nl

Restaurant De Basiliek
Solwerderstraat 45-47
9901 BB Appingedam
0596-683131
- restaurantdebasiliek.nl

Egyptisch Restaurant Nefertari
Wijkstraat 68
9901 AK Appingedam
0596-628164
- nefertariappingedam.nl

Grillroom Alibaba
Wijkstraat 63
9901 AH Appingedam
0596-628291
Tijdelijk gesloten
vanwege versterkings-
maatregelen
- restaurantalibaba.nl

Pizzeria & Ristorante Da Stefania
Wijkstraat 47
9901 AG Appingedam
0596-629625
- da-stefania.nl

Brasserie Ziel
Schoolstraat 9
9934 CD Delfzijl
0596-857210
- brasserieziel.nl

Grand Café Het Lokaal
Schoolstraat 27
9934 CD Delfzijl
0596-650203
- lokaaldelfzijl.nl

Grand Café de Rechtbank
Wijkstraat 38
9901 AJ Appingedam
06-53615704
- grandcafede-rechtbank.nl

Hotel Restaurant De Boegschroef
Handelskade west 12
9934 AA Delfzijl
0596-613615
- deboegschroef.nl

Restaurant De Kakebrug
Waterstraat 8
9934 AV Delfzijl
0596-617122
- restaurantdekakebrug.nl

Restaurant Boven Groningen
Waterstraat 74-78
9934 AX Delfzijl
0596-618771
- bovengroningen.com

Eetcafé de Boerderij
Schoolweg 2a
9911 PA Oosterwijtwerd
0596-623480
- eetcafedeboerderij.com

Grillroom-Pizzeria Antalya
Landstraat 64
9934 BP Delfzijl
0596-617819
- grillroom-antalya.nl

Pizzeria Ristorante Le Palme
Landstraat 13
9934 BG Delfzijl
0596-619554
- lepalmedelfzijl.nl

Restaurant dell 'Arte
Allersmaweg 2
9908 PD Godlinze
0596-581100
- santana.nl

Brasserie Meer
Marktplein 3
9919 AA Loppersum
0596-571783
- brasseriemeer.nl

Bistro PoesPas
Dijkstraat 51
9901 AN Appingedam
06-23232641
- poespasenzo.nl

Brasserie 1884
J. vd Kornputstraat 1
9934 EA Delfzijl
06-19903600
- brasserie1884.nl

Hotel Restaurant Spoorzicht & SPA
Molenweg 11
9919 AE Loppersum
0596-571592
- hotelspoorzichtspa.nl

Eetcafé de Boerderij
Schoolweg 2a
9911 PA Oosterwijtwerd
0596-623480
- eetcafedeboerderij.com

Hotel Restaurant Herberg In de Valk
Burchstraat 12
9991 AB Middelstum
0596-855795
- herbergindevalk.nl

Restaurant Eemshaven De Kleine Munt
Schafferweg 29
9909 TA Losdorp
0596-591408
- restauranteemshaven.nl

Steakhouse De Kleine Munt
Kennickweg 9a
9947 PA Termunten
0596-567018
- steakhousede-kleinemunt.nl

Remise
Kennickweg 3
9947 PA Termunten
0596-568599
- vishandellandman.com

Visrestaurant Landman
Kennickweg 4
9947 PB Termunten
0596-601310
- vishandellandman.com

Visrestaurant de School
Schoolweg 19
9911 PA Oosterwijtwerd
0596-856101
- visrestaurantdeschool.nl

Café Restaurant Jachthaven Termunterzijl
Plankpad 7
9948 PK Termunterzijl
0596-601356

Hotel Restaurant Termunterzijl
Mello Coendersbuurt 39
9948 PN Termunterzijl
0596-601350
- hoteltermunterzijl.nl

Cafeteria Rex
Waterstraat 23
9934 AP Delfzijl
0596-851902
- cafetariarex.nl

Cafeteria de Vesting
Dijkstraat 2
9901 AS Appingedam
0596-622615
- cateringdevesting.nl

Vispaleis Westerhuis
Mello Coendersbuurt 1a
9948 PL Termunterzijl
0596-601323
- vispaleiswesterhuis.nl

Roodehaan eten, drinken & livemuziek
Kosterijweg 10a
9922 PK Westeremden
0595-785330
- roodehaan.com

Havencafé Delfzijl
Handelskade West 20
9934 AA Delfzijl
0596-762922
- havencafe-delfzijl.nl

Restaurant Gooday
Wijkstraat 42
9901 AJ Appingedam
0596-859279
- restaurantgooday.wordpress.com

Chinees Indisch restaurant Nang Sing
Waterstraat 2
9934 AV Delfzijl
- nangsing.nl

VOOR MEER HORECA ZIE VISITEEMSDDELTA.NL

Genieten aan het water in historisch Appingedam !
www.paviljoenoverdiep.nl - 0596-682550

BRASSERIE
WELKOM BIJ 1884

WIST U DAT...

- Wij in het hoofdstation van Delfzijl zitten
- U bij ons kunt lunchen, borrelen en koffie drinken
- Wij zeven dagen per week geopend zijn
- Wij een leerwerkbedrijf zijn: wij helpen mensen werkfit worden en doorgroeien naar een betaalde baan
- Wij ook aan catering doen

Brasserie 1884 - Station Delfzijl
06-1990300 - brasserie1884.nl
Zeven dagen per week geopend van 9:00-17:00 uur

Van alles te beleven in Heiligerlee!

Het Klokkegieterijmuseum: een monument voor een historisch ambacht in het originele fabriekspand uit 1863. Het museum 'Slag bij Heiligerlee. Weet u nog? 'Graeff Adolf is ghebleven in Vrieslandt in den Slagh?'

Provincialeweg 46 en 55 - www.museaheiligerlee.nl

MENDELS

Gezellig theehuis
Mooie theetuin
Stinzenplanten
Bakkerijmuseum
Monumentaal pand uit 1689
Lunch
Gebak
Evenementen

Kerkstraat 3
9991 BL Middelstum
www.mendels.info

Goud- & Zilversmederij Atelier van Hulsen

Openingstijden Winkel:
woensdag t/m zaterdag
van 10.00-12.00 &
van 13.00-17.00 uur

Dinsdag graag
op afspraak.

Borgweg 38
9914 P6 Zeerijp
0596 57 30 62

www.ateliervanhulsen.nl

kunst hof

Blankenstein 2, Appingedam

Galerie open vr t/m zo van 14:00-17:00
Stichting De Noordelijke Kunsthof

GRATIS ENTREE!

ETEN & DRINKEN

RESTAURANTS EN CULINAIRE ADRESSEN

STREEKPRODUCTEN

Damster Boerenzuivel en Vlees

Eemskanaal zz 2
9902 TD Appingedam
06-17121627
- damsterboerenzuivelenvlees.nl

Boomgaard Luingahof

Borgsingel 9
9906 PZ Bierum
0596-591859
luingahof.nl

Zandster Boerenzuivel

Zijldijksterweg 3
9915 TD 't Zandt
06-16268147
- zandsterboerenzuivel.nl

Zuivelboerderij Den Hartogh

Meedhuizerweg 1A
9937 TJ Meedhuizen
0596-634186
- denhartoghkaas.nl

Wijngaard Chateau De Peszon

Schaapbulteweg 35
9937 TL Meedhuizen
0596 533772
- joostpeschier.nl

Eikemaheert

(vaste verkoopdagen)
Stedumerweg 28
9919 TE Loppersum
0596-551214
- eikemaheert.nl

Van Zwol Aardappels

Lage Trijnweg 13
9909 TC Spijk
06-18095763
- delekkersteaardappel.nl

Maalwerk Koffie

Voor consumenten online en bij lokale winkels verkrijgbaar.
06-41490413
- maalwerkkoffie.nl

Damster Spirits

Voor consumenten online verkrijgbaar
06-34508879
- damsterspirits.nl

Floembier

Voor consumenten online en bij slijter Appingedam verkrijgbaar.
- floem.nl

KOFFIE, THEE & RUSTPUNTEN

Theeschenkerij op Ewsum

Oosterburen 1
9991 NB Middelstum
0595-552195
- opewsum.nl

Kosterij

Kerkpad 1
9904 PE Krewerd
- kosterij.nl

Hof van Daam

Dijkstraat 57
9901 AN Appingedam
06-25100353

Teetied

Mello Coendersbuurt 2
9948 PL Termunterzijl
0596-601835
- teetied.nl

Theeschenkerij La Vie en Rose

Rijksweg 35
9934 PC Delfzijl
06-37552526
- theeschenkerij-la-vie-en-rose-business.site

Stroopwoafeltje koffie & meer

Wijkstraat 29
9901 AE Appingedam
06-20908555

't Gouden Appeltje

Gouden Pand 1
9901 EG Appingedam
06-30312629
- tgoldenappeltje.nl

Koffiehuys De Smederij

Waterstraat 43
9934 AS Delfzijl
0596-203483

In de 7e hemel

Dijkstraat 49
9901 AN Appingedam
06-13095403
- indezevendehemel.net

Huiskamercafé

Westerwijtweg 4
9993 TK Westerwijtweg
06-41402227
- hethuiskamercafe.nl

Rustpunt Wiksterstee

Hoogwatum 5
9906 TD Bierum
06-36550914
- wikstervanhetwad.nl

Rustpunt De Pastorie

Wierdweg 16
9912 PD Leermens
- rustpunt.nu

Rustpunt Vlasschuur

Molenstraat 14
9921 PE Stedum
0596-551863
- rustpunt.nu

Angela's Rustpunt

Hoofdstraat 33
9915 PA t Zandt
- rustpunt.nu

Kinghorn

de Brede Boerderij
Tolweg 10
9914 TA Zeerijp
- kinghorndebredeboerderij.nl

Theetuin Sarasvati

Trekweg 76
9932 GH Delfzijl
- theehuis-sarasvati.nl

t Hoeske van opoe let

J.van Heemskerckstraat 10
9934 GV Delfzijl
0596-610740
- thoeskevanopoeiet.nl

Brasserie Old School

TERRAS TOT AAN DE SLUIS

Koffie met gebak | Lunch & diner | Feesten & partijen | High Tea

"Brasserie Old School" is gevestigd in een prachtig schoolgebouw (1869), gelegen aan de sluis van Midwolda met groot terras en weids uitzicht over het Oldambtmeer! We koken met verse (streek)producten voor de vegetarier, de vis- en vlees liefhebbers.

U bent van harte welkom!

Huningaweg 2 | 9682 PB Oostwold | Tel 0597 - 674159
brasserieoldschool@gmail.com | www.brasserieoldschool.nl

VOOR FANTASTISCHE VAARTOCHTEN UIT DELFZIJL OF DE EEMSHAVEN!

WWW.LOODSKOTTER.NL

www.oostwold-airport.nl

Bekijk het Groninger- en Drentse land en het Waddengebied vanuit de lucht. Rondvluchten vanaf 15 minuten van ons eigen vliegveld Oostwold!

Oostwold Airport Polderweg 28 9682 XS Oostwold-Oldambt
0597 - 551490 office@oostwold-airport.nl

**GALERIE RUIGEWAERT
VOOR KUNST, ANTIK & INTERIEUR**

Stadsweg 44 - 9918PP Garrelswaer - tel +31(0)654651879
Open vrijdag & zaterdag van 12.00-17.00 uur
zondag van 13.00-17.00 uur en op afspraak
www.galerieruigewaert.com

De Groninger Zilverkamer
Stichting Fonds Eimmond

Oude Kerkstraat 1
9901 JB Appingedam
www.degroningierzilverkamer.nl

HEMA maakt gewoon bijzonder.

Appingedam, Dijkstraat 44
Delfzijl, Landstraat 40

MUSEUM STAD APPINGEDAM

Wijkstraat 25 | 9901 AE Appingedam | telefoon 0596 68 01 68
www.museumstadappingedam.nl | info@museumstadappingedam.nl
openingsdagen dinsdag t/m vrijdag 11.00 tot 17.00 uur
zaterdag, zon- en feestdagen 13.00 tot 17.00 uur

MuzeeAquarium DELFZIJL

KIJK, ONTDEK EN BELEEF!
Open maandag t/m zondag | 10:00 - 17:00 uur.

www.muzeeaquarium.nl

ZIEN, DOEN EN BELEVEN

MUSEA EN GALERIEËN

MUSEA

Museum Groninger Zilverkamer

Een omvangrijke zilvercollectie uit de 17e t/m 20e eeuw. Het museum laat de rijke historie van de Groninger smeden en hun werk zien. Tot ver in de 19e eeuw waren zilvermeden werkzaam in steden als Groningen en Appingedam en in dorpen in de provincie. Oude Kerkstraat 1, Appingedam | 06-26588992 - degroningierzilverkamer.nl

Museum Möhlmann

Realistisch schilder Rob Möhlmann biedt met zijn particuliere museum een platform voor hedendaagse realistische en figuratieve kunst. Het museum is gevestigd in 'De Muzeheerd', een Rijksmonument aan de rand van Appingedam. Westersingel 102-104, Appingedam 0596-682856 Tijdelijk gesloten vanwege versterking - museummohlmann.nl

Museum Stad Appingedam

Dit cultuurhistorisch museum vertelt over de geschiedenis en ontwikkeling van de stad Appingedam en haar achterland Faveling met speciale aandacht voor architectuur, stedenbouw en stadsontwikkeling. Wijkstraat 25, Appingedam | 0596-680168 - museumstadappingedam.nl

Museum Helmantel

In de herbouwde middeleeuwse pastorieboerderij 'De Weem' schildert en exposeert fijnschilder Henk Helmantel. In de zomermaanden zijn hier wisselende tentoonstellingen van stillevens en kerkerinterieurs van de schilder zelf en exposities van werken van andere kunstenaars. Abt Emopad 2, Westeremden | 0596-551415 - helmantel.nl

Oorlogsmuseum Middelstum

Een klein maar fijn museum dat dankzij de verhalen van Ties Groenewold groter is dan doet vermoeden. De collectie draait voornamelijk om de lokale oorlogshistorie. Oude Schoolsterweg 24, Middelstum 06-27553967 - oorlogsmuseummiddelstum.com

MuzeeAquarium

Maak kennis met de maritieme historie van Delfzijl. Leer alles over de scheepvaart, de Dollard en Waddenzee. Bewonder modelschepen en oude scheepsvoorwerpen. In de bunker uit WO II bevindt zich het zeeaquarium met vissen, schaal- en weekdieren uit Noord- en Waddenzee. Zeebadweg 7, Delfzijl | 0596-632277 - muzeeaquarium.nl

Bakkerijmuseum Mendels

In het historische pand uit de 17e en 18e eeuw bevindt zich een bakkerijmuseum met winkeltje. Kom een kijkje nemen en waan je terug in de tijd van het bakkersleven. In de prachtige tuin geniet je van koffie en thee met zelfgemaakte patisserie. Kerkstraat 3, Middelstum | 0595-551248 - mendels.info

't Hoeske van opoe let

Een verborgen schat in hartje Delfzijl, gevestigd in een woning in Amsterdamse schoolstijl. Het is hier heerlijk dwalen in nostalgie waaronder klederdrachten, antiek speelgoed en was-en strijkerei. J. van Heemskerckstraat 10, Delfzijl 0596-610740 - thoeskevanopoeiet.nl

Museum Termunterzijl

Een museum waar je meer komt te weten over de geschiedenis van het maritieme verleden van het dorp, de Termunterzijlster visserij en de cultuurhistorische waarden van de directe omgeving. Mello Coendersbuurt 38, Termunterzijl - visserijmuseumtermunterzijl.nl

Museumgemaal Cremer

Dit Rijksmonument laat op spectaculaire wijze zien hoe de Groningers eerder droge voeten hielden bij stormen en ongewoon veel regen. Vrijwilligers van het gemaal draaien in het seizoen de dieselmotoren voornamelijk om de lokale oorlogshistorie. Mello Coendersbuurt 1, Termunterzijl - museumgemaalcremer.nl

GALERIEËN

Galerie de Gangerie

De galerie toont het werk van de Damster kunstenaars Greet Dijkstra. Haar opmerkelijk en kleurrijk werk vindt z'n weg door heel Nederland, en ook daarbuiten. Kniestraat 6, Appingedam | 06-51523735 - greetdijkstra.nl

Galerie De Noordelijke Kunsthoef

Een galerie voor alle vormen van moderne beeldende kunst, gevestigd in een 17e-eeuws pakhuis aan het Damsterdiep. Blankenstein 2, Appingedam | 06-10812500 - denoordelijkekunsthoef.nl

Galerie Ruigewaert

Jaarlijks zijn er wisselende exposities te zien van hedendaagse, noordelijke kunstenaars. Particulieren kunnen hier ook kunstwerken inbrengen voor de verkoop. Stadsweg 44, Garrelswaer | 06-54651879 - galerieruigewaert.com

Zilver- en goudsmid Van Hulsen

Arne van Hulsen maakt sieraden naar eigen ontwerp in goud en zilver. In de winkel is een uitgebreide collectie sieraden te vinden. Het atelier is gevestigd in een rijksmonument. Borgweg 38, Zeerijp | 0596-573062 - ateliervanhulsen.nl

Beeldentuin Eenumermaar

Gelegen aan het water te midden van akkers vol graan, bieten en aardappelen. Het terrein was vroeger in gebruik als bessen tuin. De windsingel stamt nog uit die tijd. Beukenhagen verdelen de tuin en markeren de zichtlijnen, die een doorkijk geven op het Groninger land. Tolweg 4, Zeerijp | 0596-573517 - eenumermaar.nl

Edelsmid Henk Peperkamp

In zijn werkplaats in Appingedam ontwerpt, maakt en repareert Henk sieraden in goud, zilver en andere edelmetalen. Trouw aan het ambacht en met groot vakmanschap creëert hij sieraden op basis van je eigen smaak. Dijkstraat 35, Appingedam | 06-21653581 - edelsmidhenkpeperkamp.nl

VOOR MEER INFORMATIE ZIE VISITEEMSDDELTA.NL

ZIEN, DOEN EN BELEVEN

ERFGOED, MONUMENTEN, TUINEN, MOLENS EN NATUUR

ERFGOED & MONUMENTEN

Landgoed Ekenstein

Deze voormalige borg stamt uit midden 17e eeuw. De familie Alberda van Ekenstein verbouwden het in 1870 tot landhuis in neogotische stijl. Het park is aangelegd in Engelse landschapsstijl. In het historische landhuis kun je nu slapen en dineren in stijl. *Het hotel is tijdelijk gesloten vanwege versterkingsmaatregelen*
Alberdaweg 70, Appingedam | 0596-628528 - ekenstein.com

Rusthoven

De ruïnes van voormalig Steenfabriek Rusthoven. prachtig industrieel erfgoed dat herinnert aan de baksteenindustrie in Groningen.
Allberdaweg 70, 9901 TA Appingedam

Boog van Ziel

Stadsbouwmeester van Groningen, Antoni Verburgh, legde rond 1725 De Boog van Ziel aan. De sluis met brug werd gebouwd om een oudere sluis uit 1601 te vervangen die tijdens de Sint-Maartensvloed in 1686 is verwoest.
Mello Coendersbuurt 40, Termunterzijl

Batterij Fiemel

In WO II bouwden de Duitse bezetters bij Fiemel een aantal bunkers. Twee ervan zijn bewaard gebleven. De ene biedt nu onderdak aan vleermuissoorten die langs de kustlijn foerageren. De andere is opengesteld voor publiek.
Dallingeweesterweg 30, Termunten - groningenlandschap.nl/erfgoed/borgen/batterij-fiemel

Synagoge Appingedam

Gebouwd in 1801, is dit de oudste synagoge van de provincie Groningen. Het hemelsblauwe koepelplafond met gouden sterren, zon en maan maakt indruk. Er is een permanente tentoonstelling over de Joodse geschiedenis van Appingedam in de vorm van verhalen van voormalige Joodse bewoners.
Broerstraat 6, Appingedam | 06-21435908 - devijgenhof.nl

Borg op Ewsum

De borg van de machtige familie Ewsum, de eerste adellijke familie in Groningen, is er niet meer. Het indrukwekkend borgterrein met boerderij, koetshuis en tuinen ademt echter de rijke historie die teruggaat tot de 15e eeuw.
Oosterburen 1, Middelstum | 0595-552195 - opewsum.nl

Kalkoven

De kalkoven van Appingedam is de enige in de provincie Groningen die nog in originele staat verkeert. Is In 2023 gerestaureerd.

Meer info: museumstadappingedam.nl
Dijkhuizenweg 28, 9903 AC Appingedam

Monument Ede Staal

De belangrijkste Groninger zanger, Ede Staal, wordt geëerd met een conische zuil op de zeedijk. Rond de zuil slingert de tekst van een van zijn bekende nummers Credo - Mien Bestaan.
Zeebadweg 2, Delfzijl

Kathedralen van Eemsdelta

Als je langs de dorpen trekt, zie je ze al van ver staan. De vele middeleeuwse kerken in Eemsdelta. Bakens van stilte in het landschap. Sommigen staan op wierden en elk heeft een eigen verhaal. Bij veel kerken kun je zo naar binnen lopen. Neem plaats op de houten banken of steek een kaarsje aan voor een dierbare. Religieus of niet: hoe dan ook een bijzonder stukje bezinning.
- visiteemsdelta.nl/kathedralen

TUINEN

wTuin Tjassensheerd

Deze slingeruutuin met monumentale bomen, kent ook een boomgaard met een aantal oude hoogstamfruitbomen, aangevuld met nieuw aangepote fruitbomen van oude rassen.
Stadsweg 120, Garrelsweer 0596-571938

Borgtuin op Ewsum

Op het borgterrein lees je 300 jaar tuinlandschapsgeschiedenis af. Met een historische groentetuin, een boomgaard, een bloementuin, een kas en een 300 jaar oude, 40 meter lange fruitmuur. Deze bijzondere kweekplaats brengt luxe tafelfruit zoals perzik, abrikoos, moerbeï en leipeer. Alle ingericht volgens de principes van tuinieren anno 1800.
Oosterburen 1, Middelstum | 0595-552195 - opewsum.nl

MOLENS

Eemsdelta is rijk aan molens met prachtige namen als De Liefde, De Hoop, Aeolus, Adam en Grote Geert. Het zijn voormalige koren-, pel en poldermolens. Draait de molen of wappert er een vlag, dan is de molen meestal open voor bezoek.
- visiteemsdelta.nl/erfgoed

NATUUR

De Punt van Reide

Dit schiereiland ligt midden in het stroomgebied van de Dollard. De ontmoeting tussen het zoete water van de Eems en het zoute water van de Waddenzee maakt de natuur in dit gebied uniek. In deze oase van rust leven vogels en zeehonden zij aan zij. Tijdens WO II was 'De Punt' echter een belangrijk verdedigingswerk van de Duitsers. Een natuurgebied met sporen van een indrukwekkende geschiedenis.
Dallingeweesterweg 30, Termunten 050-3135901 - groningenlandschap.nl/natuur/dollard/punt-van-reide

Landgoed Ekenstein

Het Landhuis van Ekenstein ligt in een prachtig park in Engelse landschapsstijl (13 hectare). Het park is vrij toegankelijk voor een mooie wandeling
- ekenstein.com

ZIEN, DOEN EN BELEVEN

NATUUR, WATER, VERMAAK, WEEKMARKTEN EN TRANSPORT

Hoeksmeer

Hoeksmeer is een weidevogelreservaat, met een omvang van 130 hectare. Het is in beheer bij Natuurmonumenten. In het voorjaar klinkt hier het geluid van de weidevogels de kievit, de grutto en de tureluur. Verder komen vogels voor zoals de kluit, de roodborsttapuit, de gele kwikstaart en de veldleeuwerik en soms een kleine plevier en de nodige watervogels zoals de bergeend en slobeend. 's Winters ook veel watervogels en ganzen.
Hoeksmeersterweg, 9918 TA Garrelsweer

HET WATER OP

Zwemmen

Voor een onvergetelijk dagje zwemmen en zonnen aan het wad:
- Stadsstrand Delfzijl
- Zeestrand Termunterzijl
- Strandje bij Bierum
- Kleine Polder bij Termunterzijl

Zoutwaterbad K.P. Zijl

Badweg 16, Loppersum
0596-572641
- zoutwaterbad.info

Overdekt zwembad Dubbelslag

Zwet 60, Delfzijl
0596-612318
- optisport.nl/zwembad-dubbelslag-delfzijl

KANOËN & SUPPEN

Kano en Kajak verhuur Meedhuizen

Maarlaan 24, Meedhuizen
06-51451182
- kanoenkajakverhuurmeedhuizen.nl

Kanoverhuur Termunterzijl

Schepperbuurt 20, Termunterzijl
06-16373236
- kanotermunterzijl.nl

Paviljoen Overdiep

Stadshaven 2, Appingedam
- paviljoenoverdiep.nl

Biessummer bos

Vanuit het historische dorpje Biessum lopen de sloten en wegen als een patroon van stralen richting het westen. Dit historische beeld van het oude Groningse wierdelandschap is met open grasstroken en poelen doorgetrokken in het bos. Door het bos slingeren wandel- MTB- en ruiterspaden.
- routesingroningen.nl/wandelroutes/ommetje-biessum

VERMAAK

Suppen In De Zevende Hemel

Dijkstraat 49, Appingedam
0596-13095403
- indezevendehemel.net

VAREN & VEREN

Waddenribtochten

Rijksweg 31, Wirdum
06-47199931
- waddenribtochten.nl

De Loodskotter

Handelskade West 8, Delfzijl
06-46251715
- loodskotter.nl

Rondvaarten

Damsterveer

Tickets:
- uitjesineemsdelta.nl

Borkumlijn

Borkumkade 1, Eemshaven
- borkumlijn.nl

Veer Delfzijl - Emden - Ditzum

Haven Delfzijl
- dollard-route.de

WEEKMARKTEN

Bowling Passe Partout

Opwierderweg 5, Appingedam
0596-624616
- passepartoutappingedam.nl

Theater de Molenberg

Molenberg 11, Delfzijl
0596-614000
- demolenberg.nl

WEEKMARKTEN

Delfzijl

- woensdag
Middelstum - woensdagochtend
Loppersum - vrijdagmiddag
Appingedam - zaterdag

TRANSPORT

Bike Totaal Lambeck Tweewielers

Farmsumerweg 126, Appingedam
0596-622266
- biketotaal.nl/fietsenwinkel/bike-totaal-lambeck

Arie's Bike Shop

Sikkel 19, Delfzijl
0596-611614
- ariesbikeshop.com

TOERISTISCHE INFORMATIE PUNTEN

Stap binnen bij onze Tourist Info Eemsdelta en ga goed geïnformeerd op pad. Voor toeristische vragen, tips, folders, routes, souvenirs en cadeaus ben je hier aan het juiste adres. Bij de onbemande Tourist Info zijn routes en folders voorradig die je op pad helpen om Eemsdelta te ontdekken.

Tourist Info Eemsdelta

Oude Kerkstraat 1, Appingedam
(gevestigd in de Groninger Zilverkamer)
0596-620300
appingedam@visiteemsdelta.nl

Tourist Info - HEMA

Dijkstraat 44, Appingedam

Tourist Info - Eemshotel

Zeebadweg 2, Delfzijl

Tourist Info - HEMA

Landstraat 40, Delfzijl

Tourist Info - MuzeeAquarium

Zeebadweg 7, Delfzijl

Tourist Info - Veerterminal Eemshaven

Borkumkade 1, Eemshaven

Tourist Info - Hotel Spoorzicht & SPA

Molenweg 11, Loppersum

Tourist Info - Wereldwinkel

Hogestraat 19, Loppersum

Tourist Info - Op Ewsum

Oosterburen 1, Middelstum

Tourist Info - De Remise

Kenninckweg 3, Termunten

Tourist Info - Hotel Termunterzijl

Mello Coendersbuurt 39, Termunterzijl

Visit Eemsdelta helpt je graag met het organiseren van een onbezorgde én unieke dag uit. Kijk op uitjesineemsdelta.nl

VISITEEMSDelta.NL

COLOFON

SAMENSTELLING

Marketing Eemsdelta
- marketingeemsdelta.nl

TEMPLATE ONTWERP

Studio Anne-Marijn
MAKI

ACQUISITIE, OPMAAK EN DRUK

MarneVeenstra

COVER FOTO

Brandmore / DelfSail

FOTOGRAFIE

Stella Dekker
Annemarie Bergfeld
Marleen Annema
Marketing Eemsdelta

REDACTIE

Marketing Eemsdelta
Marketing Groningen

VERANTWOORDING

Alle gegevens zijn met grote zorgvuldigheid verzameld en verwerkt. Marketing Eemsdelta, MarneVeenstra en Marketing Groningen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele onjuistheden.

© maart 2024

MARNE
VEENSTRA

Voor al uw boodschappen in de Eemsdelta.

Groeten uit Uithuizen!

Groeten uit Winsum!

Groeten uit Appingedam!

Dat is het *lekkere* van Albert Heijn in Appingedam, Winsum en Uithuizen

Etos en Gall&Gall alleen in Appingedam en Winsum.

MAGAZINE UIT?
DAN WEET JE HET
NU ZEKER.

EEMSDDELTA. WIND. ALTIJD.

ER GAAT NIETS BOVEN

EEMSDDELTA

VISITEEMSDDELTA.NL

GRATIS

MAGAZINE 2024